

PROGRAM ROZVOJE KULTURNÍCH INSTITUCÍ ZŘIZOVANÝCH LIBERECKÝM KRAJEM NA LÉTA 2014 – 2020

Autoři:

- odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje
- ředitelé příspěvkových organizací resortu cestovního ruchu, památkové péče a kultury

Liberec, září 2014

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Souhrnné údaje kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem	4
3. Kulturní instituce zřizované Libereckým krajem	
3.1. Oblastní galerie Liberec.....	8
3.2. Severočeské muzeum v Liberci.....	12
3.3. Krajská vědecká knihovna v Liberci.....	23
3.4. Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě.....	32
3.5. Muzeum Českého ráje v Turnově.....	41
4. Finanční zdroje.....	47
5. Koncepční dokumenty a legislativa.....	48
6. Výroční zprávy.....	50
7. Závěr.....	51

1. Úvod

Liberecký kraj zřizuje celkem pět kulturních příspěvkových organizací. Jedná se o tři muzea (Severočeské muzeum v Liberci, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, Muzeum Českého ráje v Turnově), jednu vědeckou knihovnu (Krajská vědecká knihovna v Liberci) a jednu galerii výtvarného umění (Oblastní galerie Liberec) s celkovým počtem dvou stovek zaměstnanců a ročním rozpočtem více než 90 milionů Kč.

Zpracování Programu rozvoje kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem na léta 2014 – 2020 navazuje na aktuální Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020, konkrétně na opatření:

A4.2 Zkvalitnit a rozšířit infrastrukturu a služby cestovního ruchu a zajistit jejich udržitelnost

Cíle: **A4.2.c** Zvyšování využití kulturního a přírodního potenciálu LK (např. geoparky, archeoparky, science centra, modernizace expozic muzeí a galerií, skanzeny, lidová architektura, tradiční a regionální výrobky a řemesla).

B4a.1 Udržovat a rozvíjet síť kulturních zařízení v kraji

Cíle: **B4a.1.a** Podpora rozvoje kulturních zařízení v Libereckém kraji
B4a.1.b Podpora modernizace kulturních zařízení a expozic muzeí a galerií včetně bezbariérové dostupnosti
B4a.1.c Podpora regionálních funkcí knihoven a regionálního pracoviště pro péči o tradiční lidovou kulturu v Libereckém kraji
B4a.1.d Maximální využívání všech efektivních marketingových nástrojů na zvýšení propagace poskytování kulturních služeb v kraji na základě provázaného systému propagace a prezentace jednotlivých subjektů

Hlavním cílem tohoto programu rozvoje je zmapovat a jasně definovat rozvojové priority kulturních institucí v intervalu nadcházejících sedmi let. Tento interval je v souladu s novým programovacím obdobím, v rámci něž bude možné řadu projektů a záměrů realizovat z prostředků EU.

Liberecký kraj zřizuje celkem pět kulturních příspěvkových organizací. Jedná se o tři muzea (Severočeské muzeum v Liberci, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, Muzeum Českého ráje v Turnově), a jednu vědeckou knihovnu (Krajská vědecká knihovna v Liberci) a jednu galerii výtvarného umění (Oblastní galerie Liberec) s celkovým počtem dvou stovek zaměstnanců a ročním rozpočtem více než 90 milionů Kč.

2. Souhrnné údaje kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem

Počet zaměstnanců (úvazků) kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem					
Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	22,00	22,00	20,65	21,03	22,00
Severočeské muzeum v Liberci	43,72	42,00	42,00	44,00	44,00
Krajská vědecká knihovna v Liberci	78,55	76,10	78,19	78,71	77,07
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	31,00	31,00	33,00	33,00	34,00
Muzeum Českého ráje v Turnově	20,00	21,00	21,00	22,00	23,00
Celkem	195	192	195	199	200

Výše ročního (upraveného) rozpočtu kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem (v Kč)					
Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	10 262 000	10 600 000	10 600 000	10 800 000	15 101 172
Severočeské muzeum v Liberci	27 779 000	16 237 000	17 526 434	18 917 255	18 366 000
Krajská vědecká knihovna v Liberci	42 390 000	42 750 000	42 100 000	42 000 000	36 700 000
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	12 006 000	12 700 000	13 100 000	13 200 000	13 489 046
Muzeum Českého ráje v Turnově	8 366 830	9 000 000	9 920 000	8 800 000	9 100 000
Celkem	100 803 830	91 287 000	93 246 434	93 717 255	92 756 218

Krajská muzea územně vytváří základní síť, která díky různorodosti tematického zaměření muzejních sbírek a expozic nabízí návštěvníkům bohatou a komplexní nabídku. Severočeské muzeum v Liberci se zaměřuje na sbírky uměleckých řemesel Evropy a Orientu od starověku do současnosti, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě nabízí výjimečný komplet přírodovědných expozic a Muzeum Českého ráje v Turnově je výjimečný svými sbírkami drahých kamenů a šperků. Aktuálně spravují tři muzea a galerie celkem téměř 1 milion sbírkových předmětů. Krajská vědecká knihovna nyní spravuje více než 1,4 milionu položek knihovního fondu. Sbírkové i knihovní fondy mají nevyčíslitelnou hodnotu.

Počet sbírkových předmětů kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem					
Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	21 886	21 905	21 947	21 987	21 988
Severočeské muzeum v Liberci	370 287	373 705	379 820	384 322	386 045
Krajská vědecká knihovna v Liberci (<i>knihovní fond</i>)	1 336 327	1 346 591	1 365 020	1 392 282	1 410 947
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	403 615	403 695	403 751	403 751	403 889
Muzeum Českého ráje v Turnově	262 389	262 754	263 218	265 296	266 547
Celkem	2 394 504	2 408 650	2 433 756	2 467 638	2 489 416

Vedle sbírkotvorné činnosti kulturních institucí je třeba zdůraznit i klíčové funkce vzdělávací, vědeckovýzkumné či společensko-sociální. Pořádají nejen desítky výstav a kulturních akcí ročně, ale jsou zapojeny i do významných vědeckovýzkumných projektů tuzemských i zahraničních. Díky příhraniční poloze kraje v sousedství Německa a Polska se daří úzce spolupracovat s partnery z těchto zemí. V neposlední řadě je třeba připomenout i důležitou funkci společensko-sociální, kdy zejména Krajská vědecká knihovna slouží nejen ke svému primárnímu účelu, ale i jako místo setkávání a jako centrum kulturních a společenských aktivit. Dokladem velkého zájmu veřejnosti o služby poskytované kulturními institucemi je více než půlmilionová roční návštěvnost a uspořádání sto dvaceti dvou výstav a více než patnácti set kulturních a vzdělávacích akcí.

Návštěvnost kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem					
Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	10 803	9 175	12 735	10 937	18 260
Severočeské muzeum v Liberci	31 368	30 804	25 483	31 371	29 309
Krajská vědecká knihovna v Liberci	362 749	395 023	396 454	398 606	400 619
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	35 502	29 629	28 237	29 189	25 099
Muzeum Českého ráje v Turnově	50 430	41 285	44 198	44 491	43 274
Celkem	490 852	505 916	507 107	514 594	516 561

Počet výstav uspořádaných kulturními institucemi zřizovanými Libereckým krajem

Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	12	8	10	12	8
Severočeské muzeum v Liberci	14	14	11	20	22
Krajská vědecká knihovna v Liberci	36	39	44	34	32
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	31	36	39	23	23
Muzeum Českého ráje v Turnově	33	35	37	36	37
Celkem	126	132	141	125	122

Počet kulturních uspořádaných a vzdělávacích akcí institucemi zřizovanými Libereckým krajem

Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	161	167	261	268	250
Severočeské muzeum v Liberci	55	47	56	61	56
Krajská vědecká knihovna v Liberci	470	659	629	777	970
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	50	52	52	50	58
Muzeum Českého ráje v Turnově	52	99	106	210	222
Celkem	788	1 024	1 104	1 366	1 556

Náklady na energie kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem (v Kč)

Název instituce	2009	2010	2011	2012	2013
Oblastní galerie Liberec	794 736	864 881	653 086	730 580	2 650 244*
Severočeské muzeum v Liberci	1 560 320	1 594 251	1 496 238	1 695 367	2 345 310**
Krajská vědecká knihovna v Liberci	3 206 348	3 249 484	3 127 045	3 340 257	3 457 635
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	1 534 016	1 329 408	1 977 285	1 595 471	1 276 299
Muzeum Českého ráje v Turnově	873 143	998 701	1 053 860	1 053 642	1 105 258
Celkem	7 968 563	8 036 724	8 307 514	8 415 317	10 34 746

* Nárůst výdajů na energie u Oblastní galerie Liberec byl způsobem paralelním provozem staré budovy a výrazně většího objektu rekonstruovaných lázní.

** Nárůst výdajů na energie u Severočeského muzea v Liberci byl způsoben převzetím a provozem nového depozitáře v Jablonci nad Nisou.

Výše dotací nad rámec rozpočtu získaných kulturními institucemi zřizovanými Libereckým krajem (v Kč)

Název instituce	2009		2010		2011		2012		2013	
	LK	Ostatní zdroje	LK	Ostatní zdroje	LK	Ostatní zdroje	LK	Ostatní zdroje	LK	Ostatní zdroje
Oblastní galerie Liberec	65 000	354 800	0	58 000	40 000	1 471 720	0	1 097 267	13 168 252	451 161
Severočeské muzeum v Liberci	10 840 000	392 000	37 000	219 868	1 016 434	446 748	1 172 173	414 862	690 000	452 000
Krajská vědecká knihovna v Liberci	1 993 000	2 889 034	1 993 000	2 196 687	1 993 000	1 926 687	2 023 000	1 782 113	2 023 000	1 712 500
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě	82 150	143 653	140 000	148 000	100 000	584 525	60 000	1 371 610	183 891	1 094 231
Muzeum Českého ráje v Turnově	143 882	1 404 825	140 000	1 867 767	193 900	1 740 000	1 391 500	1 494 657	80 000	526 735
Celkem	13 124 032	5 184 312	2 310 000	4 490 321	3 343 334	6 169 680	4 646 673	6 160 509	16 145 143	4 236 627

3. Kulturní instituce zřizované Libereckým krajem

3.1 OBLASTNÍ GALERIE LIBEREC

Soupis nemovitého majetku

Pozemky

Číslo parcely	Katastrální území	Výměra v m ²	Druh pozemku
0	0	0	0

Stavby

Číslo popisné/Evidenční	Katastrální území	Druh stavby
0	0	0

Celková hodnota majetku v Kč	0
-------------------------------------	----------

Poznámka:

Na základě smluvních ujednání (OLP/683/2010 ze dne 29. 4. 2010; OLP/686/2010 ze dne 29. 4. 2010; OLP/684/2010 ze dne 11. 5. 2010; OLP/1573/2010 ze dne 30. 9. 2010) mezi Libereckým krajem, Statutárním městem Liberec a Oblastní galerií Liberec byla předána dne 28. 2. 2014 stavba a pozemky (sídlo U Tiskárny 81, Liberec 5) Statutárnímu městu Liberec. V současné době Oblastní galerie Liberec nevlastní žádné stavby ani pozemky – sídlo Masarykova 723/14, Liberec 1 vlastní Statutární město Liberec. Liberecký kraj získá tyto nemovitosti do majetku po 5 letech (doba udržitelnosti), tj. v roce 2020

3.1.1. Popis stávající situace a vize dalšího rozvoje

Oblastní galerie Liberec (dále jen „OGL“) otevřela na konci února 2014 nové expozice v budově bývalých lázní na Masarykově ulici v Liberci. Nové expozice kopírují sbírkový fond OGL – představují české výtvarné umění, sbírku Heinricha Liebiega a nizozemské malířství 16. – 18. století. Nadto OGL zpřístupnila malou expozici o historii lázní a v dubnu 2014 pak poslední, pátou expozici interaktivních exponátů.

Ačkoliv všechny stálé expozice jsou zcela nové, je potřebná jejich častější obměna. Obměna se může týkat buď celé expozice, nebo jenom její části. Za ideální je považován stav, kdy každé 2 – 4 roky dojde k obměně stálé expozice; obměna musí být ale taková, aby byla rozpoznatelná pro běžného (laického) návštěvníka.

V konkrétním případě OGL předpokládá častější obměny expozice českého výtvarného umění, protože sbírkový fond OGL nabízí více možností prezentace sbírkového fondu. Expozice nizozemského malířství 16. – 18. století, je víceméně kompaktní a uzavřená a výraznější změny této expozice se nepředpokládají obdobně jako v případě expozice

o historii lázní a OGL. V expozici o sběrateli a mecenáši Heinrichu Liebiegovi může dojít k menším změnám, které by spočívaly ve výměně jednotlivých vystavených sbírkových předmětů. Výraznou obměnu ale umožňuje expozice s interaktivními exponáty. Ta může být měněna průběžně. Vizí je průběžně vyměňovat jednotlivé exponáty za nové. Exponáty, které by již nebyly vystavovány, by bylo možné nabídnout k bezplatnému zapůjčení jiné příspěvkové organizaci Libereckého kraje, v případě nezájmu z jejich strany k zapůjčení do jiných galerií v České republice nebo zahraničí.

3.1.2. Potřeby vyplývající ze stávajícího stavu včetně plánovaného harmonogramu realizace

3.1.2.1 Stavebně technické

Nepředpokládají se stavebně technické potřeby vzhledem k dobrému stavu stávajících výstavních prostor a novému vybavení (expoziční fundus).

3.1.2.2 Expoziční, prezentační

V případě **expozičního a prezentačního fundusu** lze uvažovat o postupném dokoupení prezentační techniky (televizory, dataprojektory, zařízení pro NFC apod.). Lze předpokládat, že by se jednalo o jednotky kusů; náklady na jejich pořízení lze odhadnout řádově na desítky tisíc korun.

Prezentace **nových expozic** by měla být založena na vědecko-výzkumné činnosti zaměstnanců OGL a na nových poznatcích a badatelských výzkumech. Současně ale musí být návštěvnicky atraktivní, což předpokládá užší spolupráci s architektem expozic a grafikem. Příprava nových expozic tedy bude více interdisciplinární činností.

Pro přípravu nových expozic je rovněž nutné zajistit nové sbírkové předměty v souladu s Nákupní strategií OGL. V ideálním případě by na **akvizice** mělo být vyčleněno 10 % z celkového příspěvku OGL. Jen tato částka zajistí, že OGL bude schopná doplňovat klíčové segmenty sbírkového fondu a získávat díla současných autorů, především těch, kteří jsou spojení s regionem, ale jejichž umělecký projev dosahuje celorepublikové úrovně. Bez dalšího doplňování sbírkového fondu by hrozilo, že OGL již nebude patřit mezi přední sbírkotvorné instituce v České republice a že se stane pouhou regionální institucí. V tomto směru je nutné zaměřit se rovněž na díla zahraničních umělců, kteří mají vztah k Liberci a Libereckému kraji a získávat umělecká díla také na aukcích.

Prezentace děl ze sbírek není možná bez předchozího **restaurování** sbírkových předmětů. Sbírkové předměty byly dlouhodobě uloženy v nevyhovujícím depozitáři. Řada z nich je značně poškozena. Cílem bude postupné restaurování celého sbírkového fondu, nejprve nejvíce poškozených děl, postupně také zbylého fondu. Na restaurování by měla být vyčleněna částka kolem 1,5 mil. Kč. Nižší částka nezaručuje dokončení restaurování ve střednědobém horizontu. Díky novému depozitáři lze zaručit, že restaurování bude mít dlouhodobý charakter a v dlouhodobém horizontu nebude nutné restaurování opakovat.

Prezentace sbírek nebude mít podobu pouze klasických expozic. Díky **digitalizaci** sbírek se nabízí jejich prezentace prostřednictvím internetu. Cílem bude vytvoření databáze digitalizovaných děl přístupných veřejnosti pomocí internetu. Každé dílo bude představeno minimálně v rozsahu základních katalogových dat (autor, název, datace, technika, rozměr, reprodukování díla a jeho prezentace na výstavách). Lze předpokládat, že proces digitalizace v průběhu let zlevní a zkvalitní se. U trojrozměrných objektů bude vhodné přistoupit k **3D digitalizaci**. Prezentace fondu na internetu umožní představit celý sbírkový fond a současně rozšířit mezi laickou a odbornou veřejnost povědomí o sbírkovém fondu galerie.

OGL rovněž bude připravovat jeden až dva **velké výstavní projekty**, které budou mít celorepublikový dosah a snesou srovnání s obdobnými výstavními projekty ve střední Evropě. Příprava takového projektu je dlouhodobá záležitost (2 – 3 roky) a je finančně náročná (kolem 2 mil. Kč/2 roky). Jedině velké projekty připravené na základě vědeckých výsledků zajistí OGL přední postavení mezi českými galeriemi. Tyto projekty mohou vznikat na základě spolupráce se zahraničními institucemi.

3.1.2.3 Výchovně vzdělávací

Výchovně vzdělávací potřeby vycházejí z vize častější **obměny interaktivních exponátů** v interaktivní expozici, případně jejich doplnění do zbylých stálých expozic. Ze zkušeností lze cenu jednoho exponátu stanovit v průměru na 150 tisíc Kč (v případě technicky složitějších exponátů s hardwarovým a softwarovým vybavením se ale může jednat o částky v řádech několika set tisíc Kč/ks). Celkově se v období 2014–2020 může jednat o částku až 1,5 mil. Kč.

Obměna exponátů je důležitá z hlediska udržení atraktivity interaktivní expozice. Rovněž se dá předpokládat, že také ostatní muzea a galerie budou své expozice doplňovat o interaktivní exponáty a OGL musí v budoucnu udržet krok a zůstat návštěvnický atraktivní.

Nadále bude nutné udržet vysokou kvalitu doprovodných programů a jejich dostupnost pro školy. Z tohoto důvodu bude nutné využívat externí lektory, případně externí sdružení, která budou schopná připravit doprovodný program nebo víkendovou dílnu na klíč.

V poslední době se ukazuje obtížná dosažitelnost nabídky doprovodných programů pro mimo liberecké školy. Z tohoto důvodu by bylo vhodné zajistit **příspěvek na dopravu** pro mimo liberecké žáky a studenty. Čerpání by bylo omezeno na Liberecký kraj.

Blízkost Německa a Polska nabízí vytvořit speciální komentované prohlídky a **doprovodné programy pro žáky a studenty v němčině a polštině**. Tato aktivita se neobejde bez spolupráce se zahraničními galeriemi a muzei a bez služeb externích lektorů a překladatelů.

3.1.2.4 Vědecko-výzkumná činnost

Vědecko-výzkumná činnost bude kopírovat hlavní body střednědobé koncepce rozvoje OGL. Především bude zpracováván vlastní sbírkový fond (publikování sbírkového katalogu podsbírky obrazů) a dále bude probíhat výzkum autorů spojených s regionem a německy hovořících výtvarných umělců a umělkyní z Čech, Moravy a Slezska. Obojí se promítne do výstavního plánu a předpokládají se reprízy připravených projektů v zahraničí.

Celkové náklady na vydání jednoho **sbírkového katalogu** (sbírka českého výtvarného umění) lze zhruba odhadnout na 400–600 tisíc Kč.

Výsledky vědecko-výzkumné činnosti budou prezentovány nejenom formou výstavních projektů a katalogů, ale rovněž formou **vědeckých konferencí**. OGL se v tomto směru stala spoluorganizátorem konference Mezery v historii o díle a životě německy mluvících umělců.

Všechny výše uvedené projekty (konference, expozice, interaktivní exponáty, restaurování ad.) kladou vysoké nároky na zapojené zaměstnance. OGL proto předpokládá, že při realizaci uvedených úkolů bude zapojovat i externí společnosti, externí odborníky nebo projektové manažery.

3.1.2.5 Spolupráce Oblastní galerie Liberec a Severočeského muzea v Liberci

Přestěhováním Oblastní galerie Liberec do budovy bývalých lázní se nabízí možnost spolupráce s blízkým Severočeským muzeem v Liberci. Vzájemná poloha má šanci vytvořit unikátní kulturní křižovatku, která nemá v Libereckém kraji obdoby. Spolupráce bude probíhat především ve výstavní a propagační rovině.

Okruhy spolupráce:

- Výstavní projekty – v předběžných výstavních plánech jsou připravené výstavy se společným jmenovatelem, tématica společných výstav by byla zaměřena na výtvarnou kulturu, regionální historii a umělecká řemesla.
- Propagace – vzájemná podpora propagace aktivit obou institucí, výměna tiskovin apod.
- Motivační vstupné – vstupenka zakoupená u jedné instituce slouží jako slevový kupon na vstupném ve druhé instituci.

3.2 SEVEROČESKÉ MUZEUM V LIBERCI

Soupis nemovitého majetku

Pozemky

Číslo parcely	Katastrální území	Výměra v m ²	Druh pozemku
541/1	Liberec	217	zastavěná plocha a nádvoří
541/2	Liberec	161	zastavěná plocha a nádvoří
3048	Liberec	226	zastavěná plocha a nádvoří
3049	Liberec	2330	zastavěná plocha a nádvoří
3047/1	Liberec	9506	ostatní plocha
3047/4	Liberec	20	zastavěná plocha a nádvoří
419	Jizerka	204	zastavěná plocha a nádvoří
1851/6	Jizerka	2113	trvalý travní porost
179	Raspenava	1309	zastavěná plocha a nádvoří
178/1	Raspenava	391	ostatní plocha
178/2	Raspenava	674	ostatní plocha
178/4	Raspenava	131	ostatní plocha
196/4	Raspenava	347	vodní plocha
406/67	Příšovice	1229	trvalý travní porost
293	Mníšek u Liberce	276	zastavěná plocha a nádvoří
1024/7	Mníšek u Liberce	351	trvalý trav. porost
1025/2	Mníšek u Liberce	262	zahradka
2758/1	Jablonec nad Nisou	1522	zastavěná plocha a nádvoří
2701	Jablonec nad Nisou	828	ostatní plocha

Stavby

Číslo popisné/Evidenční	Katastrální území	Druh stavby
637/3a	Liberec	jiná stavba
485	Liberec	budova muzea (objekt občanské vybavenosti)
437/11	Liberec	budova muzea (objekt občanské vybavenosti)
493	Raspenava	jiná stavba
1011	Jizerka	přírodov. stanice (rod. rek. dle KN)
254	Mníšek u Liberce	depozitář (prům. obj. dle KN)
2600	Jablonec nad Nisou	depozitář (obč. vyb. dle KN)
	nevid. KN	podz. depozitář u hl. budovy muzea
	nevid. KN	elektropřípojka k hl. budově muzea

Celková hodnota majetku v Kč	165 138 656
-------------------------------------	--------------------

3.2.1 Popis stávající situace a vize dalšího rozvoje

Správa sbírek:

Muzeum opatruje nejstarší a nejcennější kontinuálně vzniklý muzejní sbírkový fond Libereckého kraje, čemuž však dlouhodobě neodpovídají technické a provozní podmínky pro jeho správu a prezentaci. Hlavní budova na Masarykově třídě, která jako jediná ze šesti spravovaných muzejních budov slouží výstavním účelům, prošla generální rekonstrukcí naposledy v 80. letech 20. století. Výstavbou podzemního depozitáře v roce 2003 byly vyřešeny nejdůležitější problémy s uložením sbírek. Bohužel však z důvodů stavebních poruch hydroizolací a konstrukcí depozitáře však nelze v budoucnu tento depozitář provozovat bez rizika poškození sbírek z důvodu pronikající vlhkosti a biologického napadení sbírek. V roce 2012 dostalo muzeum do správy budovu bývalé školy v Poštovní 10 v Jablonci n. N., která je postupně adaptována na centrální depozitář muzejních sbírkotvorných institucí zřizovaných Libereckým krajem. Depozitáře muzea v Raspenavě a Mníšku nepředstavují z hlediska provozu zásadní problém. V září 2014 oznámil Národní památkový ústav, územní památková správa na Sychrově, že hodlá muzeu ukončit nájemní smlouvy na pronájem depozitářních prostor na Státním hradu Grabštejn. V první fázi budou do konce roku 2014 vyklizeny dvě místnosti pro novou expozici k nově nalezené soše sv. Barbory, která je v majetku Libereckého kraje. Národní památkový ústav, územní odborná správa na Sychrově přislíbil prodloužení smlouvy do roku 2017. Muzeum spolu se zřizovatelem musí do této doby nalézt vhodné náhradní uložení pro sbírkové fondy ze Státního hradu Grabštejn, které se především

týkají historického nábytku. Možným řešením je adaptace vhodné nemovitosti v majetku LK na muzejní depozitář nebo výstavba nového depozitáře.

U všech objektů ve správě muzea vyjma skladu Rumjancevova, který je pro muzeum do budoucna bez využití, je nutné připojení EPS na Centrální pult ostrahy z důvodu protipožárního zabezpečení svěřeného majetku. Nízký počet pracovních úvazků odborných zaměstnanců při srovnání s muzei, která mají srovnatelný rozsah sbírkových fondů (Regionální muzeum v Teplicích, Středočeské muzeum v Rožtokách u Prahy, Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Východočeské muzeum v Pardubicích), je důvodem, že správa sbírek je s ohledem na požadavky zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy nedostatečná. Se správou sbírek souvisí nutná kompletní modernizace restaurátorských a konzervátorských dílen v hlavní budově Masarykova, která neproběhla od 50. let 20. století, a navýšení alespoň o 1 pracovní úvazek restaurátora, čímž se sníží nutné náklady na péči o sbírky od externích dodavatelů. V rámci 1. etapy modernizace bude hlavní budova a expozice ve 2. polovině roku 2014 zabezpečena kamerovým systémem, který dosud postrádala. Zanedbanou součástí správy sbírek z důvodu financí je digitalizace a archivace elektronických dat, která souvisejí se sbírkami. Bez řádné archivace těchto dat hrozí jejich poškození nebo ztráta. Prioritou do roku 2020 je proto vytvoření digitalizačního pracoviště s 1 pracovním úvazkem administrátora, který bude ve spolupráci se stávajícím IT pracovníkem muzea zajišťovat správu a archivaci dat. Součástí muzea je dlouhodobě nedostatečně uspořádaný knihovní fond s cca 50 000 publikacemi, který spravuje 1 knihovnice. Plnohodnotná evidence, katalogizace a správa této veřejné knihovny muzea není proto možná bez navýšení minimálně o 1 pracovní úvazek.

Expoziční a výstavní činnost:

Prioritou od roku 2011 je maximální odstranění komunikačních a pohybových bariér v hlavní budově muzea Masarykova bez narušení památkových hodnot, protože dispozice budovy nedovoluje přístup pohybově handicapovaným návštěvníkům i zaměstnancům. V rámci probíhající realizace 1. etapy modernizace hlavní budovy bude v r. 2014 bezbariérově zpřístupněno 2. podlaží budovy s expozicí uměleckých řemesel a malým výstavním sálem, přízemí s budoucí expozicí regionální historie a suterén s novými toaletami pro veřejnost. Nadále zůstane pro handicapované nepřístupný velký výstavní sál, přírodovědná expozice, muzejní nádvoří, stávající vestibul s pokladnou a šatnou. Prioritou je rovněž technické vybavení výstavních a expozičních prostor moderním osvětlovacím systémem, mobilními klimatizačními jednotkami a moderním výstavním systémem, které budou odpovídat kvalitě prezentovaných muzejních sbírek.

Budoucí tematické dělení expozic vychází ze stávajícího dělení na historii uměleckých řemesel Evropy od antiky po 21. století, regionální historii, vlastivědu a přírodovědu Liberecka a Jablonecka. Stávající rozsah expozice uměleckých řemesel ve 2. podlaží budovy zůstane zachován s tím, že expoziční sál umění 20. století bude adaptován na výstavní sál umožňující střednědobé výstavy, které nelze realizovat ve velkém nebo malém výstavním sále z důvodu stability klimatu a prostorových limitů. Výrazově se nová expozice uměleckých řemesel vrátí k řešení z konce 19. století s tím, že bude doplněna o soudobé interaktivní a vzdělávací prvky. Digitalizací bude v budoucnu v expozicích umožněna prezentace sbírkových exponátů (v r. 2012 bylo muzeum první organizací v Libereckém kraji, která se zapojila do projektu E-sbírky a Europeana). Přízemí budovy zůstane expozičně vyhrazené regionální historii a přírodovědě. V těchto expozicích bude kladen větší důraz na soudobé architektonické řešení prostor bez výraznější vazby na historickou budovu muzea. Dočasně

zrušenou historickou expozici vystřídá expozice „Pravěká krajina kolem Jizery“, která oborově propojí archeologii, prehistorii, historii a přírodní vědy. Na ni bude navazovat expozice regionální historie „Domy hovoří“ zaměřená na stavebnictví a architekturu Liberecka a Jablonecka od raného novověku po 20. století. Navazující expozice „Kouzelný svět hracích skříněk“ o historických mechanických hudebních strojích a strojích bude prezentovat tři prostředí, ve kterých se tyto nástroje vyskytovaly na přelomu 19. a 20. století, tj. podloubí ulice, hospodu a pánský salon. Navazující stávající expozici přírody a krajiny nahradí expozice tradičních řemesel a průmyslové výroby v libereckém regionu. Realizace této expozice je vzhledem k právě ukončené repasi přírodovědné expozice připravena až po roce 2020. Další prostory muzea budou využívány a adaptovány k doplňujícím expozicím a minivýstavám (rajská zahrádka, střešní terasa, podesta hlavního schodiště, historický vodní reservoár tzv. „plynová komora“, anglický příkop v parku, schodiště na věž). V roce 2016 bude ukončeno restaurování mechanického betlému Václava Metelky, které bylo zahájeno v roce 2013. Finální instalace betlému je variantně zpracovávána do sloupové síně v 1. PP nebo do tzv. krypty za hlavním výstavním sálem v 1. NP. a v obou případech bude nutně spojena s investicemi na zabezpečení a prezentaci tohoto unikátního sbírkového předmětu. Areál muzejního parku bude po své revitalizaci využit jako exteriérová přírodovědná expozice k prezentaci stávající flory a fauny parku formou naučných stezek doplněných herními prvky.

3.2.2 Potřeby vyplývající ze stávajícího stavu včetně plánovaného harmonogramu realizace

3.2.2.1 Stavebně technické potřeby

1) Kompletní modernizace hlavní budovy Severočeského muzea v Liberci, Masarykova 11, Liberec

Předprojektová příprava:

Stavebně historický průzkum areálu muzea, 3D zaměření stávajícího stavu areálu muzea, technicko-hydrogeologický průzkum okolí podzemního depozitáře, stavebně technický průzkum hydroizolačních poruch podzemního depozitáře a statických poruch výtahu do podzemního depozitáře.

Obsah zadání projektové dokumentace:

Nové osvětlení výstavních prostor, kanceláří a komunikačních prostor; nová šatna pro návštěvníky; nová muzejní pokladna, nový muzejní obchod; zřízení samoobslužného bufetu; vytvoření skladu výstavního fundusu; vybavení výstavních a expozičních prostor mobilními klimatizačními jednotkami; revitalizace parku a parteru kolem budovy muzea včetně vybavení mobiliářem (lavičky, koše, výstavní poutače, informační panely, vlnkové stožáry, stojany na kola apod.); nový výstavní fundus; systém měřících čidel teploty a vlhkosti v interiérech budovy; nový rekuperační systém vytápění budovy muzea, kompletní repase, popř. restaurování všech originálních fasádních výplní oken a dveří na budově; vyřešení tepelně krizových míst z interiéru budovy (velký výstavní sál, kanceláře pro zaměstnance, okna, dveře na fasádách budovy); dokončení bezbariérových tras a zón po muzeu (stávající přírodovědná expozice, muzejní nádvoří, krypta, stávající vstupní vestibul); zlepšení pracovního zázemí pro zaměstnance (vytvoření kuchyňského koutu, oprava toalet pro zaměstnance a napojení na kanalizační řad, vytvoření sprchy, vybavení a stavební oprava kanceláří zaměstnanců – svítidla, nábytek, software, hardware, oprava omítek a výmalby, oprava podlah); vytvoření zázemí pro výukové a doprovodné programy („muzejní ateliér“) –

kapacita 20 – 30 osob, vybavení moderními učebními pomůckami (hardware, software) a nábytkem; modernizace konferenčního sálu (výměna nábytku, vybavení moderní AV technikou, klimatizace, stavební oprava prostor); oprava tzv. anglického dvora v muzejním parku a jeho adaptace na výstavní účely (oprava stávající opěrné zdi, oprava hydroizolací, oprava podlahy, instalace osvětlení a výstavních panelů); oprava hlavního vstupního schodiště; vybudování síťové infrastruktury v celém objektu (rozvody strukturované kabeláže poč. síť LAN + telefony, datové úložiště, server); připojení objektu na optickou síť, vybudování vnitřního audiosystému budovy („muzejní rozhlas“); odborná repase klavírního křídla značky Weinbach a vybavení systémem PianoDisc Player Piano System, připojení EPS na Centrální pult ostrahy.

Podzemní depozitář – oprava stávajícího osobního a nákladního výtahu, oprava hydroizolací podzemního depozitáře, změna trasování a konstrukce podzemních drenáží a čerpacích jednotek na odčerpávání pronikající zemní vody, instalace germicidních lamp, oprava podlah a výmalby depozitáře.

Expozice – stavební práce související s realizací nových expozic (stavební oprava prostor – oprava omítek, výmalba, oprava podlah, oprava a výměna elektroinstalace).

Harmonogram realizace:

předprojektová příprava 2014-2015

projektová dokumentace 2015-2016

realizace 2016-2020

2) Generální oprava budovy bývalé školy a její adaptace na centrální muzejní depozitář Libereckého kraje, Poštovní 10, Jablonec nad Nisou

Zadání projektové dokumentace

Vybudování výtahu; kompletní výměna střešní krytiny a lokální opravy krovu; kompletní oprava fasády včetně fasádních okenních a dveřních výplní a jejich zastínění; kompletní hydroizolace objektu; vybavení prostor depozitáře úložnými systémy pro sbírkové předměty; vybavení mobiliářem u skladových prostor; vybavení detašovaných muzejních pracovišť v budově; připojení objektu na optickou síť, vybudování síťové infrastruktury v objektu (rozvody strukturované kabeláže poč. síť LAN + telefony); zařízení externího datového úložiště pro muzejní instituce Libereckého kraje; zlepšení termoizolačních vlastností objektu; úprava systému vytápění kvůli snížení provozních nákladů; vybavení depozitárních prostor mobilními klimatizačními jednotkami; vybavení interiérů budovy systémem sledování teploty a vlhkosti s dálkovým přenosem, připojení EPS na Centrální pult ostrahy

Harmonogram realizace:

projektová dokumentace 2015

realizace 2015-2020

3.2.2.2 Expoziční, prezentační potřeby

1) Expozice historických hracích strojů „Kouzelný skřínek hracích skříněk“ – obsaženo v I. etapě modernizace (PD 2013, realizace 2014).

2) Expozice Evropské umělecké řemeslo od antiky po 21. století

Umístění 2. podlaží hlavní budovy, plocha cca 2 000 čtverečních metrů, počet vystavených exponátů cca 1 200.

Popis expozice:

- Jediná expozice užitého umění na severu Čech: prezentace vývoje evropského uměleckého řemesla v jednotlivých slozích na různých materiálech od antiky po současnost. Expozice poskytne návštěvníkovi celistvý přehled o předmětech využívaných v konkrétním historickém období.
- Expozice materiálů: v celé expozici bude možné absolvovat specializovanou prohlídku také pouze po stopě jednoho konkrétního vybraného materiálu a prohlídnout si předměty z něj zhotovené napříč staletími.
- Expozice speciálních technik a technologií: v souvislosti s materiály lze prohlídku expozice směřovat také na stručný výklad jednotlivých technik a technologií.
- Expozice předmětů z původních sbírek barona Heinricha von Liebieg – bližší představení osobnosti a odkazu uměleckořemeslných předmětů do sbírek muzea od tohoto významného libereckého mecenáše. Předměty budou vtěleny do všech částí expozice a speciálně označeny.

Výstavní fundus nové expozice: období od antiky po počátek 20. století – instalace inspirována původními výstavními vitrínami muzea z 90. let 19. století. Vitríny budou splňovat soudobé parametry pro zabezpečení a nasvětlení exponátů. Stávající expozice 20. století: instalace nových moderních vitrín, soklů a závěsného systému, odpovídající charakteru předmětů a soudobým normám zabezpečení a nasvícení exponátů. Výstavní fundus, který počítá s častější obměnou některých exponátů. Doplnění výstavního sálu o výkonné klimatizační jednotky a systém zatemnění oken.

Popisky: Budou řešeny v základní tištěné formě u předmětů ve vitrínách v české, německé a anglické jazykové mutaci. U některých významnějších předmětů se zpracovaným rozšířeným popisem (obsažen v dotykových obrazovkách v každém sále expozice) budou informace přístupné také prostřednictvím QR kódů.

Moderní multimediální a interaktivní prvky: Prostřednictvím dotykových obrazovek v každém sále expozice. Zde bude možné nalézt širší popis a obrazovou dokumentaci k jednotlivým vybraným předmětům a také rozšiřující historické, geografické a jiné souvislosti. Pomocí nich budou předměty zasazeny do konkrétního rámce prostředí jejich vzniku, bude podrobněji pojednáno o materiálech, technikách a technologiích výroby a dekorech s možností konkrétních ukázek. Samostatný oddíl budou tvořit obrazové ukázky dalších předmětů ze sbírky barona Heinricha von Liebieg. Dotykové obrazovky budou napojeny také na český internetový portál o muzejních sbírkách E-sbírky, kde představujeme také další předměty z našich bohatých sbírek. (Navržena digitalizace všech předmětů v expozici v rámci přeshraničního grantového projektu připravovaného od roku 2014). Díky tomu budou moci návštěvníci porovnat také tvarově příbuzné předměty ve sbírkách jiných muzeí ČR. Dotykové obrazovky poskytnou různým věkovým kategoriím návštěvníků také jednoduché vědomostní hry a kvízy, sestavené podle našich sbírkových předmětů

Součástí průvodce expozicí bude i jednoduchý slovníček odborných výrazů ve 3 jazykových mutacích: CZ/NJ/AJ. Součástí expozice bude audioguide ve 3 jazykových mutacích CZ/NJ/AJ.

Další interaktivní prvky: V prostoru expozice budou instalovány také stálé interaktivní prvky – repliky exponátů, které návštěvníkům jedinečnou formou přiblíží materiály, techniky, tvarosloví a dekory vystavených předmětů. Součástí expozice bude také lektorský program pro školy a objednané skupiny všech věkových kategorií.

Vybavení expozice mobiliářem – přenosný sedací nábytek, vybavení pro lektorské programy. Další související nutné náklady: - restaurování vystavených exponátů (odhad cca 20 mil. Kč)

Harmonogram realizace:

projektová dokumentace 2014-2015
realizace 2015-2020

3) nová expozice archeologie, prehistorie a přírodovědy „Pravěká krajina kolem Jizery“

Vize:

Stávající prostor expozice regionální historie bude zhruba z poloviny využit na společnou expozici archeologie, prehistorie a přírodovědy. Tématem expozice je pravěká krajina kolem horního toku řeky Jizery. Cílem expozice je co nejlépe prezentovat přírodovědné a archeologické sbírky muzea, informovat veřejnost o počátcích zdejší kulturní krajiny a o vazbě mezi člověkem a přírodními zdroji jeho života. Představené základní čtyři biotopy sice zůstávají v dnešní krajině podobné jako v době neolitu, konfrontací na příkladu dochované a zdokumentované pravěké lokality v Příšovicích, v současnosti extrémně zatížené stavební a ostatní činností, vyplyne základní rozdíl mezi extenzivním a intenzivním využitím krajiny.

Koncept expozice:

Expozice bude náznakově rozdělena do 4 základních biotopů, které se dnes stejně jako v době pravěku nacházejí v povodí řeky Jizery

- a) **rašeliněš – přirozený archiv o historii přírody** - prameniště Jizery, na sloupci rašeliny ukázat, co vše se v ní ukrývá z doby před 40 tisíci lety do současnosti (*mumifikace v rašelině*)
- b) **majestát lesa** – dominantní zvířecí exponát – dermoplastika zubra evropského popř. losa evropského – ukázka krásného majestátního zvířete, největšího evropského přežvýkavce, který byl přirozenou součástí pravěké přírody, ale kterého člověk lovem v novověku vyhubil, informace o složení lesního porostu v pravěku (analýzy z Příšovic) informace o současných pokusech v Libereckém kraji o navrácení zubra evropského do přírody – info: http://liberec.idnes.cz/lesnici-vypusti-do-byvale-tankove-strelnice-uralska-stado-zubru-pyy-/liberec-zpravy.aspx?c=A111230_1708189_usti-zpravy_alh
- c) **jak pracuje řeka** – v „kamenné řece“ ukázka opracování kamene vodou a následně člověkem – ukázky kamenů v různých fázích eroze, jak příroda předpřipravila pro člověka výrobní nástroje, náznakové ukázky dalších biotopů – břeh, říční koryto, geologické ukázky – základní nerosty v povodí Jizery, rybolov
- d) **úrodná louka** – ukázka extenzivního využívání krajiny člověkem v době mladší doby kamenné (neolit) včetně lidského příbytku – počátky kulturních rostlin
 - využití přírodního materiálu při stavbě obydlí (replika průčelí neolitického domu z Příšovic u Turnova, kde byla v letech 2007-2011 prozkoumána jedna z nejcennějších lokalit v Evropě, nástup do navazující expozice Domy hovoří
 - využití přírodních materiálů v každodenním životě pravěkého člověka – rekonstrukce „výrobního okrsku“, tj. pravěké dílny na výrobu kamenných nástrojů, potravin a zpracování materiálů – muzejní dílna – pro návštěvníky zjednodušená výroba pravěkých potravin a nástrojů
 - na infopanelech a dotykových obrazovkách informace o archeologických nálezech – poznání minulosti krajiny kolem řeky Jizery před 6 tisíci lety (expertízy pylů, dendrochronologie, uhlíková metoda)
 - videoprojekce na strop expozice – např. let ptáků

doprovodné programy k expozici:

pracovní sešity – 4 typy – pro MŠ a 1. a 2. stupeň ZŠ a pro dospělé
 průvodce expozic v češtině, němčině, angličtině a polštině
 videodokument o Jizerských horách a Jizeře
 hlasy přírody – dotykový panel s reproduktory

Harmonogram realizace:

projektová dokumentace 2014-2015
 realizace 2015-2020

4) nová expozice regionální historie „Domy hovoří“

Prostor 2. místnosti stávající historické expozice

Ideové zadání:

Na konkrétních libereckých domech ukázky proměny stavebních slohů od renesance do současnosti

Vstup do místnosti přes tzv. příšovický pravěký dům (součást předchozí expozice) – nástup do **podloubí tzv. valdštejnských domů** - prodej zboží na podloubí, spouštění zvukového záznamu – hádání trhovců v libereckém nářečí, cinkání mincí, rachtání zboží při manipulaci, jednoduchá domácí výroba, skladiště...)

- uprostřed místnosti **historické staveniště** – dřevěné lešení na celou výšku místnosti – 2 podlaží propojená žebříky, stavební jeřáb tzv. vrátek, jáma na hašení vápna, složený stavební materiál (historické cihly, trámy, kameny...)
- ukázky řemeslnických značek (kamenicí, kováři...)
- jazykový exkurz – expoziční dílna pro děti „**vercajk**“ – ukázky náradí stavebních řemesel se slangovými germanismy – výukové programy – co se jak používalo a jak se co jmenovalo
- ukázky městského mobiliáře od raného novověku po 20. století – osvětlení ulic, vodní prvky (studna, kašna...), umělecká litina – sedací nábytek
- „levitující krov“ – zavěšení tesařské konstrukce krovu střechy pod strop místnosti (skružový „lodní“ krov – princip vorvaně z NM), lešení rozdělí místnost na 2 části
- prostor za lešením **stavební hřiště** – výukové prvky – jednoduchá „interaktivní“ mapa Liberce s vyznačenými domy (princip Pražské kavárny v MHMP – starým telefonem vytočím čp. domu a poslechnu si jeho historii, zároveň se přes projektor zobrazí obraz domu
- pro návštěvníky přístupné stavebnice, na kterých si jednoduše vyzkouší základní stavební principy (typy kleneb, montované systémy, tesařské spoje, skládání krytiny...)
- pro návštěvníky přístupné staré rýsovací prkno – ukázky historické plánové dokumentace – zde lze ukázat vývoj slohů a stylů „na papíře“ resp. v představách dobových projektantů, ukázka stavebních knih z muzejních sbírek
- výstup z místnosti – na stěně velkoformátová fotografie (tapeta) sovětského tanku nabořeného do podloubí 21. 8. 1968 (provokace?), kyvadlo z Ještědu
(technická poznámka – vytvoření bezbariérové rampy v rámci I. etapy modernizace)

Harmonogram realizace:

Architektonická studie 2015
 projektová dokumentace 2015-2016
 realizace 2016-2020

Další body koncepce prezentace a výstavní činnosti do roku 2020

- nový web muzea – nové stránky + zavedení redakčního systému
- zřízení samoobslužného turistického informačního centra s občerstvením
- nový jednotný orientační systém v hlavní budově – názvy výstavních sálů, popisky v obecných prostorech (např. gobelíny, Reiner, mozaika Kaplického, mříže na schodišti do věže), navigace pro výstavy, expozice, toalety, terasu, věž, workshopy aj. (realizace 2014-2015)
- nový sedací nábytek do veřejných prostor i do expozic
- odstranění zátěžových koberců v expozicích, sálech a přilehlých prostorách + repase historických parket a teracca (realizace 2014-2020)

3.2.2.3 Výchovně vzdělávací činnost

- priorita – do roku 2020 vybudování muzejního ateliéru pro školní kolektivy a skupiny, kapacita 20 – 30 osob, stavební úpravy (elektroinstalace, vodoinstalace, opravy omítek a podlah, repase truhlářských prvků), vybavení mobiliářem – nábytek, učební pomůcky, vybavení SW a HW, interaktivní tabule, úložné prostory na výukový materiál
- vybavení expozic herními a výukovými interaktivními prvky (např. modely vybraných předmětů, obří puzzle nebo kostky s obrázky, které by se mohly skládat, interaktivní mapy, model budovy muzea, 3D tisky muzejních exponátů apod.)
- výukové programy pro proměnné výstavy: 4 základní skupiny 1) nejmenší děti 2) 1. stupeň ZŠ, 3) 2. stupeň ZŠ 4) dospělí
- rekonstrukce konferenčního sálu pro pořádání přednášek, workshopů a konferencí
- exteriérová přírodovědná expozice v muzejním parku s herními prvky
- vybavení muzejní knihovny SW a HW, pořízení samostatného serveru pro knihovnu
- výukové programy součástí každé stávající a nově budované expozice
- spolupráce s externími lektory, kteří budou zajišťovat realizaci výukových programů pro školy všech stupňů (náplň výukových programů zajištěna stávajícím muzejním pedagogem)
- zpracování virtuální prohlídky expozic

3.2.2.4. Vědecko-výzkumná činnost

Severočeské muzeum v Liberci se v dubnu 2014 přihlásilo do databáze vědeckovýzkumných institucí Evropské unie.

1) Vytvoření a vybavení digitálního pracoviště – SW a HW na pořízení, zpracování a uložení dat, SW – scannery A4 a scanner A3, bookscanner, digitální úložiště dat, dotykový monitor,

vybavení fotoateliéru (nábytek, tj. odpovídající skříně, regály a jiné úložné prostory na sbírkové i nesbírkové předměty, technické vybavení potřebné pro fotodokumentační činnost – set zábleskových světel, fotostůl, flashmeter, kancelářský nábytek

zbudování detašovaného (redundantního) úložiště se vzdálenou lokací (někde mimo hlavní budovu – např. depo Jablonec) pro zrcadlení dat z hlavního úložiště THALES

aktualizace všech SW licencí

2) zapojení do projektu Euroregionu Nisa „Kulturní dědictví Euroregionu Nisa“ na programovací období 2014 – 2020

obsah: historické mapy, památné stromy, poutní místa, erby, historické osobnosti, architektonické a archeologické dědictví, proměny kulturní krajiny na historických fotografiích, poklady knihoven

vědeckovýzkumné projekty jednotlivých oddělení

přírodovědné oddělení:

Dokončení prací a vydání hnízdního atlasu ptáků Frýdlantska
Entomologický výzkum méně známých oblastí Balkánského poloostrova
Pokračování entomologického výzkumu Jizerských hor a Frýdlantska
Sledování osídlování biotopů v nivě Smědé ripikolní faunou po povodni v roce 2010
Výzkum a dokumentace fauny brouků Libereckého kraje se zaměřením na epigeické čeledi
Výzkum a dokumentace flóry a vegetace regionu se zaměřením na Českolipsko
Výzkum populační biologie ptáků pomocí kroužkování
Hnízdní mapování ptáků ČR
Výzkum a dokumentace fauny obratlovců regionu se zaměřením na Liberecko, Frýdlantsko a Jizerské hory

oddělení užitého umění a umělecké fotografie

Výzkumy v jednotlivých oborech uměleckých řemesel (autoři + řemeslníci, zejména z Libereckého kraje v jednotlivých oborových částech dle materiálů, zejména se vztahem na umění a umělecké řemeslo 19. a 20. století, taktéž výtvarná fotografie – zpracování tématu krajinářské fotografie v souvislosti se Štítem Viléma Heckela.
Zpracování rozsáhlého knihovního fondu Staré tisky, zejména formou digitalizace
Zpracování monografie na téma Historické motoristické plakety (2015)
Zpracování monografie Miloslav Klinger
Archivní průzkum k tématu „Rudolf Kahl–grafik, ilustrátor a architekt
Spolupráce s UPM a MG Brno k tématu „Atelier Jäger Reichenberg
Studium humanistických knihoven předbělohorského období
Studium archivních materiálů k studiu knihovny rodiny Strialiů
Zpracování tématu Spolku libereckých ostrostřelců
Grantový úkol Erasmus + příprava přihlášky grantu společně s OBAK
Zpracování materiálů k výtvarné činnosti P. Krbálka
Studium materiálů z pozůstalosti Ing. arch. V. Boháče
Závěr sběru informací k novým autorským insigniím v ČR

historické a etnografické oddělení

Zpracovávání archeologických nálezů z lokalit okresu Liberec a Jablonec n. N.
Zpracování tématu Liberecké výstavní trhy – jako fenomén dobové produkce a módy, vztah k rozvoji Liberce.
Dokumentace historických školních budov na Liberecku
Zpracování tématu Muzeum nacistického barbarství v Liberci
Archivní výzkum historie fotoateliérů na Liberecku
Dokončení grantu Grantové agentury ČR „Likvidace židovských organizací na českém pohraničním území“ (2015)
Spolupráce se Spolkem českých betlemářů, s betlemáři a řezbáři
Spolupráce s ARÚ na projektu Archeologická mapa Čech
Spolupráce s Kunstsammlungen und Museen Augsburg na přípravě výstavy a katalogu „Malíř podmaleb na skle Vinzenz Janke z Nového Boru“

oddělení služeb (knihovna)

Zpracování tématu grafických předloh pro uměleckořemeslné předměty se vztahem k našim sbírkám: digitalizace, využití v provázanosti s expozicí UHO na konkrétní předměty: možnost

výuky pojmosloví, tvarosloví, stylů, využití ornamentů, technik. Ukázky dobového využití jednotlivých vystavovaných předmětů v kontextu dobových interiérů nebo exteriérů. Rozšíření pracovních úvazků pro knihovnu o 1 až 2 úvazky.

konzervátorské oddělení

Koncepční restaurování sbírkových předmětů, tj. takových, které bezprostředně doplní stálou expozici či v dlouhodobějším výhledu budou použity pro výstavy a jiné prezentace.

Rozšíření o 1 pracovní úvazek pro restaurátora nábytku

3.3 KRAJSKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA V LIBERCI

Soupis nemovitého majetku:

Pozemky

Číslo parcely	Katastrální území	Výměra v m ²	Druh pozemku
526/3	Liberec	89	ostatní plocha
526/6	Liberec	4	zastavěná plocha a nádvoří
528/1	Liberec	1456	zastavěná plocha a nádvoří

Stavby

Číslo popisné/Evidenční	Katastrální území	Druh stavby
Rumjancevova 1362/1	Liberec	objekt občanské vybavenosti

Celková hodnota majetku v Kč	434 812 836
-------------------------------------	--------------------

Koncepce rozvoje Krajské vědecké knihovny v Liberci, příspěvkové organizace, na období 2014-2020 (dále jen Koncepce KVK) je vytvořena v souladu s příslušnými legislativními dokumenty (Knihovní zákon, Metodický pokyn, atd.), s Celostátní koncepcí rozvoje knihoven v České republice a s Programem rozvoje Libereckého kraje. Koncepce KVK je doplněna o Koncepci zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2007-2015 (2020), což je samostatný dokument.

3.3.1 Popis stávající situace

Krajská vědecká knihovna v Liberci (dále KVK) je veřejnou knihovnou s univerzálním knihovním fondem doplněným specializovanými fondy. Dle knihovního zákona je základní součástí systému knihoven. Vykonává koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti. Je hlavním garantem dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb v Libereckém kraji.

V rámci své činnosti spolupracuje s Národní knihovnou ČR při zpracování národní bibliografie a souborného katalogu. Zpracovává a zpřístupňuje regionální databáze a nabízí přístup do mnoha elektronických informačních zdrojů. Spolupracuje s knihovnami v kraji při zavádění nových technologií v oblasti veřejných knihovnických a informačních služeb. Uchovává národní kulturní dědictví, zejména knižních fondů historické regionální literatury, periodik a tiskovin.

KVK plní rovněž funkci základní knihovny, tedy městské knihovny pro Statutární město Liberec, město přispívá na její městskou funkci (akvizice literatury v hlavní budově i provoz 6 poboček na území města Liberce), bohužel v nedostatečné výši.

KVK je garantem výkonu regionálních funkcí (dále RF) v Libereckém kraji. Vytváří pro ně informační základnu, plní koncepční úkoly, zabývá se vzděláváním knihovníků, koordinací, kooperací, metodikou a kontrolou činností spojených s výkonem RF. Pro knihovny Českolipska, Jablonecka a Semilská zajišťuje služby prostřednictvím městských knihoven v České Lípě, Jablonci nad Nisou a Semilech, které na základě smluv pověřuje výkonem RF. Knihovněm na území okresu Liberec poskytuje sama v souladu se standardy pro výkon RF přímé služby (metodické návštěvy, výměnné soubory, nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků obcí aj.).

Kromě funkcí vyplývajících z postavení krajské knihovny plní KVK funkci vědecké knihovny naplňováním odborných knihovnických a informačních služeb, např. poskytováním meziknihovnických výpůjčních služeb, prezenčních a absenčních výpůjčních, bibliografických a referenčních služeb, zprostředkováním přístupu k elektronickým informačním zdrojům a elektronickým knihám.

KVK sídlí v moderní bezbariérové budově postavené v letech 1996-2000. Pro veřejnost se otevřela v roce 2001. Svou činností se snaží být kulturním a vzdělávacím centrem pro obyvatele města Liberec a pro obyvatele celého Libereckého kraje. Svým fondem (1 400 000 médií) je největší a nejvýznamnější knihovnou v Libereckém kraji. Je začleněna do systému českých knihoven jako jedna ze 14 krajských knihoven. Je členem Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) a Sdružení knihoven ČR (SDRUK). Je navíc příjemcem dotace pro metodické i praktické činnosti vyplývající z titulu Regionální funkce.

- knihovna je centrem knihovnických služeb pro 26 000 registrovaných čtenářů, slouží i cca 400 000 návštěvníkům ročně (denní návštěvnost 1 500)
- kromě klasických papírových knih a časopisů nakupuje i další média – CD a DVD nosiče, odborné elektronické knihy v angličtině a češtině, elektronické zdroje
- knihovna umožňuje přístup k několika elektronickým databázím s informacemi z mnoha vědních oborů (mj. Academic Search Complete, Business Source Complete, Library Press Display, Naxos Music Library, z českých Anopress, databáze norem ČSN.
- knihovna je centrem vzdělávání pro veřejnost, oslovuje všechny věkové kategorie, podporuje čtenářskou gramotnost hlavně u dětí pořádáním základních bibliografických lekcí
- knihovna se snaží o digitalizaci vlastního knihovního fondu (Krajská digitalizace + další programy)
- knihovna se snaží dodržovat parametry stanovené Standardem pro VKIS
- knihovna je aktivní v přeshraniční spolupráci s polskými a německými partnery (EUREX) v rámci ERN
- knihovna pořádá školení pro vlastní zaměstnance i pro knihovníky Libereckého kraje, semináře, studijní cesty ve spolupráci se SKIP a SDRUK, jazykové kurzy.
- knihovna je vzdělanostním, kulturním, volnočasovým a setkávacím centrem pro všechny obyvatele Libereckého kraje

Vize dalšího rozvoje:

Knihovna bude poskytovat své služby v souladu s celostátní Koncepcí rozvoje knihoven ČR 2011-2015 s výhledem do roku 2020 http://www.mkcr.cz/assets/literatura-a-knihovny/Koncepce_rozvoje_knihoven_2011-2015.pdf

Motto Koncepce – vize:

Klient říká: „V krásné, přívětivé a pohodlné knihovně rychle obsloužen příjemným, kvalifikovaným, očividně spokojeným a motivovaným personálem nebo z pohodlí domova bez ohledu na národnost či handicap, v kteroukoliv denní či noční dobu získám bezplatně požadovanou kvalitní službu.“

Šest základních oblastí, kterými se koncepce zabývá:

- Digitalizace knihovních fondů, ochrana a zpřístupnění kulturního dědictví
- Přístup k informačním zdrojům a službám knihoven
- Podpora vzdělávání a čtenářské gramotnosti
- Rovný přístup ke službám knihoven
- Kvalita, efektivita a marketing služeb knihoven
- Rozvoj lidských zdrojů

Cíle koncepce rozvoje KVK v Liberci:

Prioritou Krajské vědecké knihovny v Liberci je zajišťovat kvalitní a moderní služby veřejnosti v hlavní budově i na pobočkách, zlepšovat nabídku tištěných a elektronických informačních zdrojů, poskytovat služby v souladu s knihovnickými Standardy, umožňovat hendikepovaným plně bezbariérový přístup k informačním zdrojům (i z domova). Zlepšit informovanost o činnosti knihovny na webu i jinde, pořádáním kulturních a vzdělávacích akcí pro všechny věkové kategorie přivést do knihovny a ke knihám ještě větší množství uživatelů a návštěvníků. Prohlubovat a zdokonalovat znalosti a vědomosti pracovníků knihovny systémem celoživotního vzdělávání, seminářů, odborných přednášek a jazykových kurzů. Plnit regionální funkci knihovny a koordinovat plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. Rozšiřovat působnost knihovny do zahraničí, spolupracovat se zahraničními subjekty a velký důraz klást na trvalou spolupráci knihoven v Euroregionu Nisa.

3.3.2 Potřeby vyplývající ze stávajícího stavu včetně plánovaného harmonogramu realizace**3.3.2.1. Stavebně technické**

Budova Krajské vědecké knihovny byla postavena v letech 1996-2000, plně zprovozněna byla v březnu 2001. Moderní budova poskytuje dostatečný prostor pro umístění 1.400.000 médií umístěných ve volném výběru nebo v depozitářích. Oba depozitáře umístěné ve spodní části budovy mají rezervu na několik let, ale s knižním fondem je nutné neustále pracovat (posunovat dle potřeb, vyřazovat, atd.). Roční přírůstek se pohybuje kolem 30 000 exemplářů. Velikost budovy předpokládá značné provozní náklady (světlo, teplo, elektrická energie), náklady na opravy a údržbu střechy (pravidelné revize), kovových a skleněných částí konstrukce. Denní návštěvnost cca 1500 lidí klade značné nároky na údržbu interiéru a celkovou čistotu budovy. Součástí budovy je synagoga se samostatným provozem a podzemní parkovací místa (garáže), jejichž provozovatelem je do září r. 2015 Statutární město Liberec. Po vypršení smlouvy v roce 2015 převezme péči o garáže KVK. Pozemek pod budovou patří Židovské obci v Liberci, knihovna platí Židovské obci roční nájemné.

Harmonogram realizace:

2014: - oprava klimatizace ve skladu starých a vzácných tisků a v serverovně,

- pravidelná každoroční oprava střechy a opláštění budovy,
- oprava „totemů“ – informačních panelů před budovou.

zdroj: investiční fond KVK

2015: - oprava prostoru podzemního parkoviště pod knihovnou a jeho provozování od července 2015, instalace vysunovací mříže při vjezdu do parkoviště, na ovládání pomocí parkovací karty, celková „asanace“ prostor – malování a údržba

- pravidelná každoroční oprava střechy a opláštění budovy
- postupné malování všech prostor knihovny – započato v roce 2014 malováním schodišť
- zakoupení nových světelných informačních tabulí na průčelí budovy
- vytvoření prosklených dveří v prostoru kavárny pro lepší manipulaci s velkými předměty zakoupení docházkového elektronického systému
- koupě pozemku Židovské obce, na kterém je knihovna postavena (bude předmětem jednání)

zdroj: investiční fond KVK

2016: - pravidelná každoroční oprava střechy a opláštění budovy

- vybavení knižního fondu RFID chipy a pořízení samoobslužného automatického zařízení na vracení publikací, nové brány, čtečky RFID – (možnost žádosti v programu VISK MK)

zdroj: investiční fond KVK

2017: - pravidelná každoroční oprava střechy a opláštění budovy

- umístění solárních panelů na střechu budovy (úspora energie) – možnost čerpání z finančních zdrojů EU
- klimatizace v celé budově – dtto

zdroj: programy EU

2014-2020: dílčí úpravy interiérů poboček – průběžně dle potřeby a financí – žádosti na SML, MK ČR a Liberecký kraj

3.3.2.2 Expoziční, prezentační – FONDY knihovny

Současný stav:

- minimum digitalizovaných dokumentů (pouze sponzorsky)
- téměř nemožnost získat elektronické publikace v češtině a realizace jejich výpůjček
- velmi drahé databáze elektronických zdrojů
- ochrana fondu ve skladu – nejsou ideální podmínky v depozitáři starých tisků
- neexistence jednotné platformy knihoven (jednoznačná registrace čtenáře, on-line)

Výhled 2014-2020

KVK se zapojí do „Krajské digitalizace“ v letech 2014-2016. Předmětem digitalizace má být soubor dokumentů z fondu knihovny, tzv. Sudetik (Germanika z českých zemí). V rámci digitalizace budou všechny digitalizované dokumenty spolu s metadaty zpřístupněny na portálu Kramerius a v Národní digitální knihovně, která slouží pro zpřístupnění kulturního digitálního dědictví v České republice.

KVK se v letech 2014-2020 zaměří na **akvizici a zpracování** tištěných a elektronických publikací v češtině i v cizích jazycích dle potřeby menšin žijících na území Libereckého kraje. Důraz bude rovněž kladen na literaturu v jazyku našich sousedů – v němčině a polštině. KVK se bude i nadále zaměřovat na literaturu a učebnice v angličtině, němčině a francouzštině,

s podporou partnerských organizací – British Council, Goethe-Institut, Rakouské ministerstvo zahraničí a Francouzské velvyslanectví – s kterými je navázána trvalá spolupráce. Tato spolupráce se bude rozšiřovat i na jiné organizace (např. ProHelvetia). Odborné zahraniční publikace bude knihovna nakupovat v souladu s tradičními obory Libereckého kraje – sklo, textil, dále architektura, design, dále je nutné se zaměřit na současnou evropskou a americkou beletrii a v oblasti odborné literatury na ekonomii, sociologii, pedagogiku, česko-německé vztahy a částečně i na technické obory (nanotechnologie, biotechnologie, mechatronika). Doplnění cizojazyčné literatury je též obsahem priority 12 Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015, kde je zdůrazněna nutnost rozvoje jazykových dovedností obyvatel, nákup literatury pro národnostní menšiny a znevýhodněné skupiny.

Získávání produkce regionálních nakladatelství (povinný výtisk) je samozřejmostí, i v elektronické podobě.

Nákup elektronických publikací se bude řídit nabídkou na českém trhu, která se zatím omezuje na malé množství titulů, ale během let se jistě rozroste. Uživatelé mají o elektronické knihy v češtině zájem, projevuje se to v současnosti zájmem o půjčování čteček a tabletů. U zahraničních elektronických knih a elektronických informačních zdrojů (databází) se KVK bude aktivně snažit o využití financí z prostředků MK ČR a z operačních či přeshraničních programů EU. Bude využíváno i finančně zajímavých konsorciálních nabídek při sdružení několika knihoven.

Ochrana knihovního fondu: klimatizace depozitáře historických tisků, trvalé ukládání digitalizovaných dokumentů, balení knižního fondu, krabice na vzácné tisky, noviny a brožury ve skladu. Průběžná retrokatalogizace starších fondů.

Harmonogram realizace:

2015: zakoupení nového výstavního systému knihovny na všechny galerie, zakoupení nového orientačního systému knihovny (elektronický, rozcestníky apod.)

přeměna hudební knihovny na mediátéku (klidné studijní a relaxační místo pro dospělé)

zdroj: investiční fond KVK

2015-2016:

postupná obnova nábytku a zařízení knihovny (křesla, židle, desky stolů, regály, koberce) v hlavní budově i na pobočkách

zdroj: investiční fond KVK + provozní prostředky

2014-2020: průběžný nákup tištěných a elektronických publikací i databází

zdroj: provozní prostředky KVK

2018-2019: udržitelnost projektu Sci-Info (elektronické zdroje), 350 000,-Kč/rok

zdroj: provozní prostředky, event. při minusovém VH se bude čerpat rezervní fond KVK

2016-2020: příspěvek na provoz Centrálního portálu knihoven, cca 84.000,-Kč ročně

zdroj: provozní prostředky KVK

2014-2020: postupné připojování knihoven okresu do regionálního knihovnického systému

zdroj: program VISK MK ČR

2014-2020: akvizice knižního fondu minimálně ve výši 3 mil. Kč ročně

zdroj: provozní prostředky KVK

2014-2016: digitalizace knižního fondu „Sudetik“

zdroj: „Krajská digitalizace“

2015-2020: publikační činnost knihovny – vydání česko-německé antologie Českolipské květy (4. v řadě) a pravidelné vydávání časopisu SvětLík. Spolupráce s KAL (Kruh autorů LK)

zdroj: dotace různých sponzorů

Zapojení do Centrálního portálu knihoven v souladu s programem Celostátní koncepce: Výchled 2014-2020

Krajská vědecká knihovna v Liberci se jako jedna ze zakládajících knihoven bude podílet na společném vzniku a fungování Centrálního portálu knihoven (CPK), který je nedílnou součástí Celostátní koncepce rozvoje knihoven v České republice a který by měl v pilotní fázi v letech 2015-2019 plnit funkci jednotného rozhraní pro vstup do systému českých knihoven. Centrální portál Českých knihoven má umožnit každému uživateli získat požadovaný dokument v tradiční tištěné nebo digitální formě kdykoliv, kdekoliv a odkudkoliv, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu nejen v knihovně, ale i ze zaměstnání či z domova.

K tomu je třeba:

- technické vybavení knihovny (protokoly NCIP, Shibboleth, servery)
- schopnost poskytnout službu on-line registrace a ověření identity čtenáře
- možnost platby on-line při zaplacení služeb knihovny
- úzká součinnost s ostatními knihovnami v rámci přípravy CPK
- dobře fungující MVS (Meziknihovní výpůjční služba) a EDD (elektronické dodávání dokumentů)
- využití předchůdkyně CPK – Jednotné informační brány (JIB) pro poskytování a stahování záznamů
- implementace nových katalogizačních pravidel RDA (2015) a jejich evaluace

zdroj: program VISK MK ČR + rozpočet KVK

3.3.2.3 Výchovně vzdělávací

Děti a mládež

Krajská knihovna má vybudovaný systém a nabídku pořadů podporujících čtení a čtenářskou gramotnost. Tento systém by se měl nadále zlepšovat v součinnosti se ŠVP a aktivitami škol.

Výchled 2014-2020

- denní nabídka pořadů podporujících čtení pro MŠ a ZŠ v Knihovně pro děti a mládež
- každoroční pořádání odborné konference Současnost literatury pro děti a mládež s podporou IBBY a ve spolupráci s pedagogy TUL
- pravidelné semináře a přednášky na téma podpora čtení
- projekt na roky 2014-2020: „(Co) čtou vaše děti?“, který by měl oslovit hlavně rodiče dětí, ukázat jim potřebnost čtení pro život (s podporou Libereckého kraje a SML)
- festival dětské knihy – přehlídka autorů literatury pro děti a mládež
- výstavy ilustrátorů dětské knihy
- celostátní kampaně (Noc s Andersenem, Den pro dětskou knihu, Knížka pro prvňáčka, atd.)
- oslovení rodičů při narození dítěte (Vítání občánků) ve spolupráci se SML
- hledání inspirace v zahraničí, zintenzivnění spolupráce s MŠ a ZŠ
- součinnost se školními knihovnami
- oslovení pedagogů SŠ se záměrem uznat knihovnu jako partnera ve vzdělávání
- tematické výstavy k literatuře, dějinám, přírodovědě, umění.

Dospělí

Knihovna nabízí cykly kulturních a vzdělávacích pořadů pro širokou veřejnost, chce být „třetím místem“ a centrem setkávání. Nabízí smysluplné trávení volného času, je prostorem pro vzdělávání a osobní rozvoj. Může se stát centrem celoživotního vzdělávání. Poskytuje nejnovější literaturu a informační zdroje.

Výhled 2014-2020

Pokračující cykly vzdělávacích a kulturních pořadů pro veřejnost, se zaměřením na regionální osobnosti, historii Libereckého kraje a Euroregionu. Pravidelné literární a hudební pořady, přednášky odborníků z různých oborů lidského vědění.

Zdroj: dotační programy SML a Libereckého kraje

Handicapovaní a seniři

Knihovna poskytuje: bezbariérový přístup do knihovny (pro vozíčkáře a pohybově handicapované), indukční smyčky pro sluchově postižené, další kompenzační pomůcky. Bezplatný přístup k internetu, kurzy pro seniory: Nebojte se internetu, informativní kurzy pro veřejnost. Knihovna realizuje projekt „Děti čtou nevidomým dětem“ – natočení CD pro zrakově postižené děti (již 13. rokem), knihovna má vytvořenu webovou stránku www.kvkli.cz pro zrakově postižené.

Krajská vědecká knihovna se plně ztotožňuje se standardem **Handicap Friendly** pro knihovny. Tento Standard <http://knihovna.nkp.cz/knihovna122/cerni.htm> zohledňuje potřeby znevýhodněných občanů a stanovuje knihovnám, jak jim kvalitně poskytnout své služby. Výhodiskem Standardu je především požadavek na zajištění rovného přístupu k informacím pro všechny bez rozdílu, zakotvený také v § 2a Knihovního zákona. Proto se chce knihovna co nejvíce přiblížit handicapovaným občanům a seniorům, usnadnit jim orientaci a vyhledávání v informačních zdrojích (s ohledem na jejich handicap).

Výhled 2014-2020 (průběžně)

- prohloubení spolupráce s CZPLK (neslyšící), exkurze a přednášky tlumočené do znakového jazyka, natočení instruktážního videa (webová stránka) o knihovně, zakoupení většího množství dokumentů a hlavně DVD pro neslyšící.
- navázání kontaktů s jinými organizacemi a školami zabývajícími se tímto handicapem
- vyčlenění pracovníků věnujících se handicapovaným, jejich účast na kurzu znakového jazyka, komunikace s neslyšícími
- oslovení organizací sdružujících nevidomé (Tyflocentrum, Speciálněpedagogické centrum pro zrakově postižené) nabídka zvukových knih na CD
- oslovení organizací sdružujících mentálně postižené Tulipan a dalších, navázání spolupráce se speciálními ZŠ
- prohloubení spolupráce s Jedličkovým ústavem a speciálními ZŠ pro tělesně postižené
- služby pro domovy seniorů, čtení v domovech, donáška knih domů, spolupráce s kluby seniorů, rozšíření nabídky služeb
- čtení dětem v nemocnicích
- lepší propagace služeb pro handicapované srozumitelným způsobem

zdroj: dotace z různých zdrojů - VISK MK ČR + Konto Bariéry, Světluška aj.

3.3.2.4 Vědecko-výzkumná činnost, zahraniční vztahy, marketing

Krajská vědecká knihovna je místem pro badatele – digitalizací fondů a přístupem k elektronickým zdrojům bude toto bádání podpořeno, zaměření akvizice na specifika zdejšího regionu, textil (nanotechnologie), sklo, šperky. Jako vědecká knihovna se bude více zaměřovat na nákup odborných publikací a bude propagovat vědu v České republice – výstavy, přednášky pro SŠ apod.

Výhled 2014-2020:

- Knihovna se zapojí do Centrálního portálu knihoven – umožní společné vyhledávací rozhraní pro mnoho knihoven v České republice, všechny informace o knihovnách

na jednom místě. Uživatel se může registrovat v kterékoli zapojené knihovně, poplatek posílá on-line.

- vydání 4. dílu dvojjazyčných antologií německých autorů - Českolipské květy
- intenzivní spolupráce v Euroregionu Nisa (EUREX), spolupráce ohledně Lužických Srbů (knihovna jako informační centrum – shromáždění materiálů)
- Budování fondu o speciální krajinné zvláštnosti – Podstávkové domy
- navázání zahraničních kontaktů, výměna zkušeností se zahraničními knihovnami
- pokračování projektu „Sudetika“ – užší spolupráce se zahraničními knihovnami zabývajícími se touto tematikou (Herne, Regensburg, Augsburg, Dresden)

Marketing služeb knihovny

Současný stav 2014:

- Platí Standard pro dobrou knihovnu (Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky, Národní knihovna České republiky 2013)
- Marketingové aktivity knihovny jsou dobré, ale je žádoucí je zlepšovat
- Společenský a ekonomický přínos – je významný, ale není dost zřetelný

Výhled 2014-2020

Knihovna by měla plnit Standard pro dobrou knihovnu bezzbytku – navýšení částky na akvizici dokumentů, navýšení hodin vzdělávání zaměstnanců (= kvalifikovaný personál).

Knihovna se bude snažit o propagaci svých služeb všemi prostředky:

- Spolupráce s jinými organizacemi (Severočeské muzeum, Oblastní galerie, Divadlo F. X. Šaldy, Naivní divadlo, Lidové sady, Knihkupectví Fryč ad.)
- Etablování knihovny jako kulturní a vzdělávací instituce v tisku zřizovatele i SML
- Média – denní tisk, TV, rozhlas, informační portály
- Světelná tabule
- Dopravní prostředky
- Promo akce knihovny v ulicích, školách a jinde

Knihovna se v pilotním programu pokusí o částečný samoobslužný provoz ve večerních hodinách. V pozdějších letech přistoupí k označení fondu pomocí technologie RFID, která umožní efektivnější způsob revizí a jednodušší samoobslužný provoz.

Pro potřeby knihovny (a dle Standardu) se každých 5 let zjišťuje spokojenost uživatelů se službami knihovny pomocí standardizovaného dotazníku (ankety). Tento průzkum proběhl v roce 2010, další by knihovna měla realizovat v roce 2015.

3.3.3 Zaměstnanci KVK:

Současný stav 2014:

Na pozicích odborný knihovník: VŠ knihovníci: 11, VŠ ostatní: 8, SŠ knihovníci: 32, SŠ ostatní: 13. Ostatní neknihovnické pozice: 12,5 (Ekonomický odbor, správa budov, sekretariát, řidič, organizační oddělení, knihařská dílna)

Knihovna se snaží ve výběrových řízeních zkvalitňovat skladbu pracovníků tím, že na uvolněná pracovní místa (většinou pouze na dobu určitou, zástup za RD) bere pouze knihovníky/ice minimálně se SŠ vzděláním, s ohledem na charakter místa s VŠ vzděláním. Probíhají odborná školení pro pracovníky knihovny – semináře a přednášky knihovnické, literární, čtenářská gramotnost, manažerská školení, jazykové kurzy, kurzy IT, ekonomická školení, školení BOZP a další.

Výhled 2014-2020:

- Zvyšování kvalifikační úrovně pracovníků knihovny ve stávajících kategoriích
- Seznamování se s novými trendy a novými technologiemi
- Studijní cesty do zahraničních knihoven, výměny pracovníků
- Kurzy se zaměřením na handicapované občany
- Kurzy se zaměřením na problémové okruhy uživatelů
- Zaměstnávání dobrovolníků (užší propojení s komunitou a pomoc přímo v knihovně)
- Vytvoření plánu systematického celoživotního vzdělávání, prohlubování kvalifikace
- podpora celoživotního vzdělávání zaměstnanců v souladu se Standardem VKIS, jejich vysílání na odborné semináře, konference, studijní cesty. Podpora účasti zaměstnanců na jazykových, manažerských kurzech, kurzech komunikace s uživateli a dalších odborných kurzech

zdroj: program MK ČR VISK2, dotace EU

Pro zaměstnance knihoven Libereckého kraje:

organizování kurzů IT, odborných kurzů z oboru knihovnictví, v roce 2015 - 2016 cyklus školení RDA (nových katalogizačních pravidel) pro knihovníky Libereckého kraje

Metodická pomoc při plnění úkolů vyplývajících z Regionálních funkcí

zdroj: program MK ČR VISK2

3.4 VLASTIVĚDNÉ MUZEUM A GALERIE V ČESKÉ LÍPĚ

Soupis nemovitého majetku:

Pozemky

Číslo parcely	Katastrální území	Výměra v m ²	Druh pozemku
314	Česká Lípa	203	zastavěná plocha a nádvoří (šatlava)
315	Česká Lípa	221	zahrada
823	Česká Lípa	267	zastavěná plocha a nádvoří
824	Česká Lípa	247	zastavěná plocha a nádvoří
825	Česká Lípa	223	zastavěná plocha a nádvoří
944	Česká Lípa	2385	zastavěná plocha a nádvoří (klášter)
945	Česká Lípa	76	zastavěná plocha a nádvoří (loreta)
946	Česká Lípa	118	trvalý travní porost
947	Česká Lípa	171	zastavěná plocha a nádvoří (kaple)
948	Česká Lípa	1644	zastavěná plocha a nádvoří (ambit)
949	Česká Lípa	5598	ostatní plocha (zahrada)
447	Doksy u Máchova jezera	314	zastavěná plocha a nádvoří
448	Doksy u Máchova jezera	314	zahrada
449	Doksy u Máchova jezera	83	ostatní plocha, ostatní komunikace
337	Kravaře v Čechách	1593	zastavěná plocha a nádvoří
342	Kravaře v Čechách	841	ostatní plocha
343	Kravaře v Čechách	232	ostatní plocha

Stavby

Číslo popisné/Evidenční	území	Druh stavby
297	Česká Lípa	klášter - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	loreta - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	kaple - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	ambit - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	přístavba - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	opěrná zeď Klášterní zahrady - jiná stavba
bez čp/če	Česká Lípa	tech. rekultivace Klášterní zahrady - jiná stavba
57	Česká Lípa	stavba občanského vybavení
58	Česká Lípa	stavba občanského vybavení
59	Česká Lípa	stavba občanského vybavení
189	Česká Lípa	stavba občanského vybavení - šatlava
150	Doksy u Máchova jezera	objekt občanské vybavenosti
3	Kravaře v Čechách	objekt občanské vybavenosti
bez čp/če	Kravaře v Čechách	jiná stavba - stodola
bez čp/če	Kravaře v Čechách	jiná stavba - holubník
bez čp/če	Stráž pod Ralskem	jiná stavba - zasypaná studna - archeol. lokalita

Celková hodnota majetku v Kč	59 60 018
-------------------------------------	------------------

3.4.1 Popis stávající situace a vize dalšího rozvoje

Muzeum v České Lípě plní regionální, muzejní a galerijní funkce v historicky daném regionu Českolipska, které dokumentují a sbírkově zaznamenávají společenský a přírodovědný vývoj v historicky a přírodně nekončícím čase. Základem současné muzejní činnosti je odborná správa, prezentace, doplňování, rozšiřování a ochrana rozsáhlé mnohaoborové sbírky. Sbírková je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR pod označením OMČ/002-04-12/080002. Řada sbírkových předmětů je ojedinělá, unikátní a nenahraditelná.

Sídlem VMG je jedinečný a historicky cenný areál bývalého augustiniánského kláštera V České Lípě. Rozsáhlý klášterní komplex založil v roce 1627 Albrecht z Valdštejna. Ke kostelu, který je ve vlastnictví církve, přiléhá vlastní areál kláštera, který je ve vlastnictví Libereckého kraje. Areál tvoří tři konventní křídla, loretánská kaple (Svatá chýše) s kompletním vybavením, obklopená rameny ambitu s kaplemi umístěnými v nárožích, se Svatými schody a kaplí Nejsvětější Trojice. Za všemi těmito objekty leží klášterní zahrada. Celý rozlehlý a historicky velmi cenný klášterní areál a zahrada jsou přístupné veřejnosti. Bývalý klášter „obutých“ augustiniánů s gymnasiem u kostela Všech svatých patří mezi největší a historicky nejceněnější klášterní areály v Libereckém kraji.

Vlastivědná sbírka uložená v muzeu určuje také jeho specializaci zaměřenou na přírodní vědy. V současné době obsahuje sbírka VMG několik tisíc sbírkových předmětů v oborové skupině zoologie obratlovců a několik desítek tisíc v zoologii bezobratlých ze všech světadílů.

VMG uchovává, odborně zpracovává a prezentuje široké odborné i laické veřejnosti tyto nejceněnější sbírkové soubory:

- Soubor sbírkových předmětů **Heinricha Wedricha** (1835-1904) a jeho rodiny. H. Wedrich pocházel z významné českolipské rodiny, která podnikala v textilním průmyslu. Podařilo se mu vytvořit jednu z největších sbírek dermoplastických preparátů exotických živočichů v České republice, která je dnes základem rozsáhlého souboru exotických živočichů VMG. Součástí jsou i 6 m dlouhé spodní čelisti velryby grónské, které jsou třetím nejvýznamnějším kosterním dokladem velryb v ČR. Zoologický soubor bezobratlých obsahuje tzv. typový materiál.
- Knihovna VMG uchovává velice cenný soubor starých tisků díky odkazu **Bohumila Malotína**. Sbírková obsahuje více než 2 000 vzácných tisků včetně různých vydání českých biblí i prvotisků – Bible Pražské (1488), Kutnohorské (1489), Benátské (1506), dále knihy lékařské, písně, kramářské písně, učebnice, časopisy, lužickosrbské tisky a hudebniny.
- Kartografický soubor obohacuje Müllerova mapa Čech z roku 1720 (Čechy v měřítku 1:132 000) jedná se o největší mapu Čech o rozměru 2 822×2 403 mm. Mapa má kvalitní uměleckou výzdobu, kterou navrhl Václav Vavřinec Reiner. Tisk původní mapy se zachoval pouze v několika exemplářích. Soubor knih tzv. máchovského fondu obsahuje téměř 600 původních a překladových děl našeho nejznámějšího romantického spisovatele **K. H. Máchy**. Tento soubor knih patří vedle sbírky Národního muzea v Praze a Památníku národního písemnictví k největším v ČR.
- Velmi cenný je také soubor umělecko-historických předmětů od místních sběratelů, kterými byli především **Heinrich Wedrich** a **Karel Löwe**. Soubor zahrnuje cenné předměty z Oceánie (válečné štíty z oblasti Asmat-Mimik), Japonska a Číny. Dále jsou zde velmi cenné soubory mincí, cínů, hodin, porcelánu, tabatěrek, kuriozit a zbraní.
- Jedinečná je i kolekce podmaleb na skle, která obsahuje jednu z nejstarších, nejceněnějších a největších podmaleb na skle ve střední Evropě – **Pannu Marii Pasovskou s donátory**.
- Velmi hodnotný a rozsáhlý je soubor mincí všech období od antiky přes středověk a novověk až po 20. století.

- Z archeologického souboru jsou nejvýznamnější sošky z egyptských hrobek, známé jako vešebty. Ty představují jeden z největších souborů v muzeích ČR. Dále pak unikátní soubor středověké keramiky (41.300 ks) z Hrnčířské čtvrti v České Lípě, která je jednou z mála prozkoumaných výrobních dílen ČR a svou činností pokrývala rozsáhlé území na severu Čech a saského pomezí.
- Soubor textilních vzorníků je cenným pramenem pro poznání kartounové výroby v severočeském regionu, kde má manufakturní tisk v Čechách svého prvního zástupce ve sloupské kartounce Josefa Maxmiliána Kinského z roku 1763. Vzorníky obsahují celkem cca 14 000 vzorů. Na vzorníky navazuje rozsáhlý soubor potiskovacích forem.

Stálé expozice v současné době vycházejí ze struktury a složení sbírky, kterou muzeum spravuje a z území na kterém působí svou muzejní činností. Také je zohledněno převládající zaměření na vědy přírodní a bohaté přírodovědné sbírkové soubory z celého světa. **V rámci sítě muzeí Libereckého kraje se VMG zaměřuje na prezentaci přírody regionu a světa.**

Ve stálých expozicích se prezentují regionální a exotické sbírkové soubory. V současné době je vystavováno na ploše 2 100 m² cca 5 500 exponátů. Musí se však vycházet ze stavebního uzpůsobení budov, které byly postaveny jako klášterní objekty a nesplňují tak potřeby muzejní prezentace.

Exotické a regionální stálé expozice mohou být v současné době instalované pouze v hlavní budově (konventu) klášterního komplexu. V přízemí konventu jsou čtyři stálé, exotické, přírodovědné expozice:

- **Svět zvířat** – prezentují se živočichové ze všech světadílů včetně unikátních druhů.
- **Svět moří a oceánů** – zde je představován život bezobratlých pod vodní hladinou.
- **Svět hmyzu a pavoukocvů** – expozice částečně zpřístupňuje rozsáhlé entomologické sběry z celého světa.
- **Mineralogie a paleontologie světa** – v této expozici je ukázána část sbírkových předmětů z neživé přírody světa.

Přírodovědné expozice v přízemí doplňuje ještě expozice **Kovářská a zámečnická výroba** a expoziční místnost s prezentací o nejslavnějším chalupáři na Českolipsku V. Menšíkovi „**Na chalupě u Vladimíra Menšíka**“.

V části předního sklepení je instalována expozice **Středověký Egypt a Českolipsko** ze zajímavých exponátů z pyramid.

Přes tzv. „Rajský dvůr“ se prochází do prostor galerie. Zde se konají v galerii „Chodba“ dlouhodobé výstavy z našich výtvarných sbírek a v galerii „Jídelna“ výstavy krátkodobé, prezentující současné umění.

Vzhledem k nedostatku větších finančních prostředků v minulých letech byly všechny expozice kompletně připraveny a realizovány pracovníky muzea a za dostupné finanční prostředky.

V prvním patře hlavní klášterní budovy je ve většině prostoru instalována stálá vlastivědná expozice **Příroda a historie českolipského regionu**. Je zde prezentována příroda a historická cesta okresu Česká Lípa do roku 1945. Původní expozice z 60. a 70. let je postupně od roku 2000 rekonstruována, aktualizována a doplňována. Opět se tu však promítá nedostatek finančních prostředků. Vše je uzpůsobeno našim finančním možnostem a realizováno od scénáře po instalaci vlastními pracovníky.

V hlavní spojovací chodbě prvního patra je instalována stálá expozice ukázek z vlastních umělecko-historických a technických sbírkových předmětů z různých částí světa **Ukázky ze sbírky muzea**. Zde je snaha prezentovat zajímavosti, kuriozity a často i unikátní předměty

z řady zemí světa. V prostoru bývalé kaple je představeno založení kláštera a odkaz Valdštejnů.

Dvě místnosti v prvním patře slouží jako tzv. „Mašálkova výstavní síň“, kde jsou instalovány krátkodobé výstavy a často jsou zde prezentována období nových dějin od roku 1945.

Prostory ambitu a Svatých schodů jsou v současné době určeny pro krátkodobé výstavy. Součástí areálu jsou i dvě zpřístupněné kaple. Požehnaná kaple Loreta s kompletním vybavením a Černou madonou je duchovním místem areálu kláštera. Kaple Nejsvětější Trojice je dnes využívána jako Biberova hudební síň a jsou zde pořádány kulturní a společenské akce. Umístěné jsou zde i velké hudební nástroje.

Vize dalšího rozvoje:

- Hlavní prioritou je kompletně přebudovat expozice v prvním patře hlavní budovy. Především u regionální stálé expozice Českolipska provést nové moderní instalace s novými technickými prvky a informačními technologiemi. Umístit zde projekční a akustické prvky doprovázející instalované sbírkové předměty v prostředí výstavních dioramat. (Diorama je speciální model, který se snaží navodit dojem skutečnosti. Na zadní stěně je věrně namalováno pozadí nebo velkoplošná fotografie, před ní jsou umístěny plastické (3D) sbírkové předměty a modely. Jako celek pak má model působit realisticky).
- Doplnit některé stávající expozice novými technickými a interaktivními prvky a informačními kiosky, encyklopedickými „nástěnnými knihami“ a dalšími kontaktními prvky mezi návštěvníkem a informacemi, poskytovanými expozicemi a výstavami.
- Vybavit všechny výstavní prostory galerie, ambitu, Svatých schodů novým technickým a výstavním fundusem.
- Zvážit možnost zastřešení tzv. „Rajského dvora“. Zastřešením by byl vytvořen nový zajímavý prostor pro prezentaci některých vybraných sbírkových předmětů. Došlo by tak ke vzniku zimní zahrady. Prostor by nemusel být vytápěn. Mohli bychom zde pořádat i zajímavé vzdělávací a kulturní akce a prezentace. Zpřístupnit a expozičně využít celé přední podsklepení kláštera.
- Získal by se ta další výstavně-expoziční prostor pro některé unikátní exponáty a sbírkové předměty.
- Zpřístupnit a expozičně využít celé zadní podsklepení kláštera. Zde je plánována nová stálá expozice těžby uranu, pískovce a dalších surovin na Českolipsku.
- Využít Klášterní zahradu pro umístění interaktivních prvků a informačních panelů. Případně zde umístit i některé vhodné sbírkové předměty. Pro pořádání akcí v amfiteátru zajistit jeho mobilní zastřešení a rekonstrukci ploch k sezení. Vybudovat nové ochranné oplocení zahrady se vstupními uzavíratelnými branami. Sjednotit druhově a barevně povrch zahrady. Propojit Klášterní zahradu s vlastním klášterním areálem budov a uzavřených dvorů a vytvořit tak jeden kompletní návštěvnícký prostor pod ochranou. Vyřešit jednosměrný vstup do zahradních prostor navazující Klášterní restaurace.
- Využít tzv. Loretánský dvůr pro instalaci vhodných sbírkových předmětů a informačních panelů. Zřídit zde venkovní osvětlení a technické podmínky a vybavení pro pořádání specifických kulturních, společenských a dalších akcí pro veřejnost (vánoční trhy).
- Zajistit bezbariérovost celého areálu kláštera. Zpřístupnit všechny expoziční a výstavní prostory, včetně dvorů a zahrady pro handicapované návštěvníky.
- Zajistit opravu depozitářů a konzervátorských dílen umístěných v objektech mimo areál muzea.

3.4.2 Potřeby vyplývající ze stávajícího stavu včetně plánovaného harmonogramu realizace

3.4.2.1 Stavebně technické

Hlavní budova – konvent:

Sklepení

- technicko-stavební průzkum podsklepení objektu včetně zjištění celého rozsahu sklepů
- vyklizení podsklepení objektu a vyřešení stávajících a nových technických rozvodů
- kompletní stavební úpravy prostor včetně zpřístupnění pro handicapované návštěvníky
- osvětlení prostor, kabeláže a zabezpečení prostor
- instalace nového expozičně-výstavního fundusu v nově vzniklých sklepních prostorách

Přízemí

- kompletní renovace podlahových dlažeb
- výměna oken
- renovace topného systému
- nové toalety pro návštěvníky
- rozšíření elektroinstalace a datové sítě
- opravy vnitřních omítek a kompletní vymalování všech prostor
- modernizace muzejní a knihovní badatelný
- rekonstrukce depozitáře nábytku včetně technického vyřešení klimatických poměrů
- rekonstrukce malého depozitáře potiskovacích forem ve věži včetně technického vyřešení klimatických poměrů
- rekonstrukce depozitářů odborné a sbírkové knihovny včetně technického vyřešení klimatických poměrů, zbudování klimatizovaného depozitáře pro vzácné tisky a rukopisy v přízemí, v místech stávajícího depozitáře
- dovybavení všech depozitářů
- stavební úpravy související s následnou reinstalací expozic

První patro

- kompletní renovace podlahových dlažeb a parketových podlah
- výměna oken
- renovace topného systému
- rozšíření elektroinstalace a datové sítě
- opravy vnitřních omítek kompletní vymalování všech prostor
- stavební úpravy související s následnou instalací nové expozice

Druhé podkrovní patro

- kompletní rekonstrukce všech tří depozitářů nových dějin a dovybavení všech ostatních zde umístěných depozitářů
- kompletní renovace podlahových dlažeb, dřevěných a kobercových podlah
- výměna tzv. buličích oken v depozitářích, na chodbách, ve velké klubovně a v příručních skladech v případě, že nedojde k jejich výměně při opravě střechy
- renovace topného systému
- rozšíření elektroinstalace a datové sítě
- opravy vnitřních omítek, kompletní vymalování všech prostor
- dokončení interiéru a vybavení velké přednáškové klubovny muzea
- vybudování a vybavení výukové třídy před velkou přednáškovou klubovnou

Na hlavní budově je nutné dokončit a celkově barevně sjednotit vnější fasádu objektu a instalovat prvky bezbariérového zpřístupnění včetně schodištní plošiny pro vozíčkáře nebo vybudování výtahu.

Ambit

- dokončit a celkově barevně sjednotit vnější fasádu objektu včetně navazující kaple
- rozšíření elektroinstalace a datové sítě
- renovace topného systému – pouze temperování
- kompletní opravy vnitřních omítek a vymalování u všech prostor včetně skladu, knihařské dílny, šatny a podsklepení
- rekonstrukce stávajících oken včetně částečné opravy zaklení a nových nátěrů
- bezbariérové zpřístupnění prostor
- nový interaktivní kout – „Navštivte Českolipsko“

Svaté schody

- dokončit a celkově barevně sjednotit vnější fasádu objektu
- výměna oken
- bezbariérové zpřístupnění prostor
- rozšíření elektroinstalace a datové sítě
- kompletní opravy vnitřních omítek a vymalování
- rekonstrukce stávajících dřevěných schodišť

Kaple Loreta

- dokončit a celkově barevně sjednotit vnější fasádu objektu
- konzervace interiérových stěn v místě zavlhčení
- restaurování všech vstupních dveří
- rozšíření elektroinstalace
- nové vnitřní omítky a vymalování v prostoru zázemí kaple

Harmonogram realizace:

Projektovou přípravu rekonstrukce areálu muzea by bylo možné zahájit již v roce 2014 (stavební historický průzkum).

Vlastní realizaci stavebně technických prací by bylo vhodné zahájit po dokončení rekonstrukce střešního pláště v roce 2015. Zahájení rekonstrukce v roce 2016, dokončení 2017.

3.4.2.2 Expoziční, prezentační

Požadavky vyplývají ze současného dosti neuspokojivého stavu, který vychází především z nedostatku finančních prostředků. Potřebné jsou především nové expoziční vitríny s vhodným technickým vybavením pro osvětlení a uzamčení. Nově je nutné také řešit vlastní expoziční prostory. Umístit vystavované exponáty a sbírkové předměty do odpovídajícího prostředí – jeskyně, mokřad, les, hrad, zámek, statek atd. a návštěvníka sem přímo zavést. Také bude pokračovat prezentace živých exponátů některých druhů živočichů – bezobratlých, ryb, obojživelníků a plazů s cílem umožnit lepší představu návštěvníků o přírodě. Pro tuto prezentaci bude třeba vybudovat technické zázemí a vhodné prezentační prostředí.

Stálé expozice je nutné doplnit interaktivními prvky – dotykovými panely (případně podlahy), webové aplikace s možností stáhnutí do mobilních telefonů návštěvníků (průvodce muzeem), informačními kiosky, encyklopedické „nástěnné knihy“ a dalšími kontaktními prvky mezi návštěvníkem a informacemi poskytovanými expozicemi a výstavami. Záměrem je řešit expozice jako naučné encyklopedie v kombinaci velkoplošných fotografií, plošných materiálů

a především trojrozměrných exponátů (sbírkových předmětů) včetně funkčních modelů, které budou umožňovat přímý kontakt návštěvníků. Bude instalováno také ozvučení expozic s řadou zvuků z přírody, válečných konfliktů, hudby a dalších zvukových efektů. Návštěvník by měl možnost pustit si různé zvuky, které umocní jeho vnímání daného období, vystaveného exponátu nebo události. Stálé expozice je třeba řešit jako variabilní s možností každoročně je doplňovat a měnit na základě nových poznatků a nově získaných sbírkových předmětů do sbírky. Bude třeba nakoupit některé nové exponáty pro nové expozice a modely.

Ostraha expozičních a výstavních prostor musí být zajištěna elektronickými a kamerovými systémy. Průvodcovskou a strážní službu by měli vykonávat zaměstnanci odpovídající věkové struktury a vybavení potřebnými znalostmi. Je třeba je rozumně finančně ohodnotit. Expoziční a výstavní prostory je nutné vybavit kvalitním a především úsporným osvětlením.

Harmonogram realizace:

Projektová příprava - zahájení v roce 2015. Příprava exponátů, výběr, konzervace a restaurování sbírkových předmětů, příprava textů, popisů, náplní informačních kiosků, obrazového materiálu a dalších prezentací bude zahájena v roce 2014.

Vlastní instalace expozic by měla být zahájena v roce 2017 a dokončena v roce 2019 (popř. 2020).

3.4.2.3 Výchovně vzdělávací

V rámci stálých expozic i krátkodobých výstav bude probíhat stálá školní výuka pro základní a střední školství prostřednictvím specializovaných muzejně-pedagogických pracovníků VMG.

Ve stálých expozicích budou vytvořena výuková místa, kde bude možné pracovat s návštěvníky. Také zde bude možné instalovat krátkodobé dílničky pro děti.

Před velkou klubovnou v půdním prostoru hlavní budovy bude vybudována výuková třída pro děti mateřských škol a první stupeň základních škol. Zde by mělo být základní technické vybavení pro pořádání různě zaměřených pracovních výtvarných dílen a výukových programů. Nové technické vybavení potřebuje také velká klubovna, kde probíhají přednášky a akce pro veřejnost i odborníky, semináře a různé výukové programy pro středoškolskou mládež. Stávající veřejné prostory je třeba vybavit novým nábytkem a podlahovými krytinami.

Expozice budou doplněny o veškeré tištěné informace také v anglickém a německém jazyce. Včetně překladů v informačních kioscích a na dotykových panelech.

Pro návštěvníky je nutné zajistit dostatek kvalitních propagačních materiálů a informačně vzdělávacích materiálů v češtině i v jazykových mutacích.

Harmonogram realizace

Projektová příprava - zahájení v roce 2015. Technická instalace bude probíhat souběžně s instalací expozic – 2017 až 2019 (popř. 2020).

3.4.2.4 Vědecko-výzkumná činnost

V této oblasti je nutné pořídit především nové technické a laboratorní vybavení pro odborné pracovníky. Je třeba zajistit odpovídající počítačové vybavení včetně programového. Finančně pokrýt práci v terénu při provádění výzkumů a zpracování získaného materiálu. Je žádoucí pokračovat v účasti našich odborných pracovníků na odborných mezinárodních projektech, seminářích, konferencích a v pořádání obdobných akcí v našem muzeu. V současné době řeší

odborní pracovníci muzea 20 vědecko-výzkumných úkolů nadregionálního i mezinárodního rozsahu a významu.

Je třeba obnovit prezentační techniku pro přednáškovou činnost. Zvýšit výdaje na materiál a služby pro zpracování, konzervaci, restaurování a uložení sbírkových předmětů. Zajistit každoroční a dostatečné finanční krytí pro nákupy sbírkových předmětů v rámci doplňování a zkvalitňování sbírky. Doplnit odbornou knihovnu kvalitní českou i zahraniční literaturou, kterou využijí odborní zaměstnanci muzea i badatelé z řad veřejnosti. Navýšit částku na akvizici. Pořídit SW a HW na pořízení, zpracování a uložení dat, scanner A3 a bookscanner pro digitalizaci ohrožených knihovních fondů a jejich následné zpřístupnění on-line. Vybavit muzejní knihovnu a badatelnu SW a HW.

Harmonogram realizace:

Vědecko-výzkumná činnost bude probíhat souběžně v rámci přípravy, zpracovávání a instalace expozic, přípravy exponátů a sbírkových předmětů. Hlavní aktivita bude navazovat na realizaci nových expozic – 2019 a 2020.

3.5 MUZEUM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ

Soupis nemovitého majetku:

Pozemky

Číslo parcely	Katastrální území	Výměra v m ²	Druh pozemku
532	Turnov	279	Zahrada
533	Turnov	1310	Zastavěná plocha a nádvoří
534/2	Turnov	374	Zahrada
534/3	Turnov	138	Zastavěná plocha a nádvoří
535	Turnov	719	Zastavěná plocha a nádvoří
536/1	Turnov	582	Zahrada
539/1	Turnov	494	Zastavěná plocha a nádvoří
539/2	Turnov	332	Zastavěná plocha a nádvoří

Stavby

Číslo popisné/Evidenční	Katastrální území	Druh stavby
70	Turnov	Občanská vybavenost
71	Turnov	Občanská vybavenost
bez čp/če	Turnov	Občanská vybavenost
bez čp/če	Turnov	Občanská vybavenost
bez čp/če	Turnov	Občanská vybavenost
bez čp/če	Bukovina u Turnova	Jiná stavba

Celková hodnota majetku v Kč	28 282 790,09
-------------------------------------	----------------------

3.5.1 Popis stávající situace a vize dalšího rozvoje

Základní vizí Muzea Českého ráje v Turnově je být otevřenou institucí všem vrstvám společnosti, institucí pěstující vědu na nejvyšší úrovni, ale zároveň institucí, která dokáže výsledky své práce srozumitelně prezentovat široké veřejnosti, šířit osvětu, vzdělání a kulturu na té nejlepší úrovni.

Muzeum Českého ráje se podílí na shromažďování, uchovávání a ochraně movitého kulturního dědictví Libereckého kraje. Poskytuje veřejné služby občanům, což jsou především programy a výstavy čerpající z muzejních sbírek, výzkumné úkoly a jejich výstupy, prezentované v odborných publikacích. Přispívá tak nepřímo, ale přitom velmi významně, ke zprostředkování obrazu přírody a dějin společnosti. Výsledky práce MČR nejsou určeny jen těm, kteří muzea pravidelně navštěvují. Movité kulturní dědictví, které muzeum Českého ráje spravuje, je významnou součástí materiálního i duchovního bohatství Libereckého kraje. Muzeum Českého ráje v Turnově má kvalitně vedenou sbírku, ve stavu, kdy je možné ji přitažlivým způsobem prezentovat. Kromě základního poslání instituce shromažďující, ochraňující a prezentující hmotné doklady činnosti přírody a člověka, vyvíjí MČR celou řadu dalších vědeckých a kulturních aktivit, jimiž výrazně přispívá k obohacení kulturního života města a Českého ráje, často však překračuje hranice regionu i státu.

Muzeum Českého ráje za posledních dvacet let prošlo velkými změnami. Proces proměny muzea na instituci specializovanou na drahé kameny a šperkařství byl dovršen v průběhu 80. a začátkem 90. let, kdy se podařilo dotvořit tým fundovaných odborných pracovníků pokrývajících obory relevantní pro takovouto specializaci. V současnosti v MČR pracuje 7 vysokoškolsky graduovaných specialistů na geologii a mineralogii, dějiny umění, prehistorii, historii a etnografii. Navenek se tato proměna projevila nejzřetelněji ve veřejně přístupných expozicích a sezónních výstavách. Muzeum má ve správě celkem 6 budov s cca 1 600 m² výstavních ploch, depozitáři a pracovním zázemím pro zaměstnance s odpovídajícím technickým vybavením. Vedle toho provozuje pronajatý objekt - národní kulturní památku Dlaskův statek v Dolánkách. Sbírkové fondy MČR jsou uloženy v depozitáři MČR Turnov, na Dlaskově statku v Dolánkách, v pronajatém objektu na Koňském trhu v Turnově (zemědělské náradí) a v centrálním depozitáři v Jablonci nad Nisou. Stálé expozice mají bezbariérový přístup a jsou vybaveny monitorovacím a zabezpečovacím systémem.

Finanční prostředky MČR získává z veřejných rozpočtů, v posledních 10 letech průměrně 60% celkových potřeb získává od zřizovatele. K realizaci řady aktivit však muzeu chybí trvalý soulad mezi příjmy a výdaji. Příspěvek zřizovatele nepokrývá náklady na akvizice sbírkových předmětů, restaurování sbírkových předmětů, vydávání katalogů výstav, renovaci zastaralých expozic. Finanční prostředky získané vlastní činností (ze vstupného, z prodeje publikací a suvenýrů, z grantových programů, z výzkumné činnosti a dalších placených služeb a od sponzorů – jejich výše je v poměru k příspěvku zřizovatele jednou z nejvyšších u českých muzeí) vkládá organizace především do údržby památkových objektů, které má ve správě.

3.5.2 Potřeby vyplývající ze stávajícího stavu včetně plánovaného harmonogramu realizace

3.5.2.1 Stavebně technické

Objekty ve správě MČR Turnov prošly za posledních 10 let zásadní rekonstrukcí. Stavební práce proběhly v několika etapách z důvodu nedostatku finančních prostředků. Z velké části jsou rekonstrukce dokončeny. Zbývá dokončit opravu střechy na hlavní budově čp. 71 a výměnu oken v I. II. a III. NP čp. 71., rekonstruovat objekt stávající galerie a v souvislosti s plánovanou expozicí „Kámen ve službách civilizace“ rekonstruovat stávající prostory v I. a II. NP hlavní budovy čp. 71 (opravy podlah, rekonstrukce osvětlení a vytápění). Součástí plánovaných investičních záměrů je vydláždění dvora u čp. 72.

V souvislosti s plánovanou expozicí Horolezectví se jeví potřebné zakoupit pro potřeby nové stálé expozice a zázemí MČR bezprostředně sousedící objekt čp. 72. Jedná se o dlouhodobý záměr, projednávaný s Městem Turnov, které má zájem dům odprodat. Objekt čp. 72 je bezprostředně sousedící dům s objekty, které MČR Turnov spravuje. Celkově uzavírá areál MČR Turnov. Plánovaná expozice horolezectví, na kterou se v současné době zpracovává studie a bezprostředně na její zpracování naváže zpracování projektu, počítá s vytěsněním některých stávajících provozů – dílny MČR Turnov, přednáškového sálu a provozního skladu. V souvislosti s tím MČR Turnov potřebuje nutně náhradní prostory, minimálně pro dílnu a provozní sklad. V objektu čp. 72 by MČR dále získalo prostor pro adekvátní badatelnu (v současné době jí muzeum nemá), malý výstavní sál pro expozici Viléma Heckela (příslib p. Heckelové o poskytnutí autorských práv na fotografie V. Heckela) a inspekční pokoje. Provozní náklady by se muzeu zvýšily minimálně. Záměr vedení MČR je pronajmout část v objektu spolupracujícím subjektům (již předjednáno), a to SOA Semily a Geopark Český ráj. Ze získaných prostředků by MČR hradilo náklady na energie. Objekt čp. 72 je po celkové rekonstrukci, má bezbariérový přístup a v nejbližší době si nevyžádá žádné náklady na údržbu, kromě údržby běžné, kterou si MČR zajišťuje samo.

Harmonogram realizace:

- 2015 - výměna oken I., II. a III. NP (50% nákladů na tyto práce bude pokryto z programu Regenerace památkové zóny Města Turnova, 50% nákladů podíl KÚ)
- 2016 - zahájení rekonstrukce galerie (expozice horolezectví)
uzavření smlouvy na zakoupení domu čp. 72, cena k jednání 4 mil. Kč (cenový odhad 2014)
- 2017 - oprava střešní krytiny hlavní budovy čp. 71 (50% nákladů na tyto práce bude pokryto z programu Regenerace památkové zóny Města Turnova, 50% nákladů podíl KÚ)
- 2018 - vydláždění dvora u čp. 70
- 2019 - opravy interiéru I. a II. NP čp. 71 v souvislosti s plánovanou expozicí Kámen ve službách civilizace

3.5.2.2 Expoziční, prezentační

Stálé expozice Muzea Českého ráje v Turnově vznikaly postupně od roku 1982. Na jejich nejstarších částech (etnografie, historie a kamenářství) je již patrná zastaralost ve způsobu instalace, použitých materiálech a technologiích (hlavně osvětlení) stejně jako fyzická opotřebenost, protože MČR je díky poloze v Českém ráji dlouhodobě nejnavštěvovanějším muzeem zřizovaným Libereckým krajem. Později otevřená expozice mineralogie (2000) a zvláště Klenotnice (2010) tak značně kontrastují se starší částí, kterou je potřebné modernizovat a současně obsahově aktualizovat. Výzkumy muzea v posledních 15 letech

na poli historie, lidové kultury, archeologie, zpracování drahých kamenů a šperkařství, přinesly nové poznatky, sbírkové fondy se rozšířily o řadu výjimečných exponátů, jiné, dříve předměty nevystavované, byly restaurovány. To vše si žádá jen jedno, aby se návštěvník mohl s těmito výsledky seznámit.

Prioritou číslo jedna pro turnovské muzeum je **zřízení nové expozice „Horolezectví“**. Ta by měla logicky zaplnit mezeru, která je v posledních letech stále evidentní. Jak z řad odborné, tak i laické veřejnosti se stále naléhavěji ozývají hlasy po jejím zřízení. Bereme-li v úvahu snahu muzea prezentovat především ty části lidské činnosti úzce spojené s regionem Českého ráje, jakými jsou například těžba a zpracování drahých kamenů, zachování a oživení tradic lidové kultury a nové objevy v oblasti archeologie, nemůžeme zapomínat ani na zdejší významné sportovní odvětví. Nová expozice si klade za cíl představit horolezectví v regionu ve všech jeho aspektech (přiblížit místním i zahraničním návštěvníkům významné pískovcové skalní město, místní historii, vybavení, osobnosti). První část představí horolezecký sport v celé jeho šíři a různorodosti, kterou si řada návštěvníků neuvědomuje. Další okruh se bude věnovat oblasti Českého ráje s pískovcovým skalním městem. Představena bude celá oblast místních pískovcových skalních měst a jejich více než stoletá lezecká historie, včetně výrazných osobností, které se zasloužily o věhlas horolezeckého sportu i za hranicemi regionu. Třetí okruh představí horolezecké vybavení a jeho vývoj až do dnešních dnů. Bez zajímavosti nebude srovnání domácí a tovární výroby jisticích prostředků před rokem 1989. Vzhledem k tomu, že řada osobností vzešlá z prostředí našeho regionu překročila svými výkony jeho hranice a slavila úspěchy taktéž v odvětví tzv. alpského horolezectví, bude expozice věnována nejen vývoji vybavení v pískovcovém lezení, ale také ve vysokých horách. Na přípravě expozice horolezectví se budou podílet odborní pracovníci muzea, především z oddělení historických sbírek. Využijí navázané spolupráce s místními pamětníky a aktivními horolezci i kontaktů mezinárodních (Sasko).

Harmonogram realizace:

V roce 2013 byly zpracovány tři návrhy na řešení na řešení expozice, z nichž jeden z návrhů je v současné době vybrán pro zpracování studie. Studie bude dokončena v říjnu 2014 a na jejím základě bude následně vypsáno zřizovatelem výběrové na projektovou dokumentaci s plánovaným termínem realizace zakázky a stavebního povolení na počátku roku 2015.

2015 – zpracování a podání žádosti na realizaci projektu (přeshraniční spolupráce)

2016 – zahájení realizace

Druhou prioritou je realizace specializované nové stálé expozice „Kámen ve službách civilizace“ v 1. a 2. podlaží hlavní budovy. Osnovou expozice je průběžná časová linka obrazových koláží ilustrujících proměny krajiny a osídlení širšího regionu. Zaznamenávala by současně to, jak se do něj promítly události národního či evropského významu (např. válečné konflikty) i rozvoj vědy a techniky (např. sklářství, rozvoj železnice). Tuto plošnou koláž doplní atraktivními 3D exponáty (archeologický materiál, lidový kroj, renesanční kamna, barokní oltář). Na časovou linku pak budou navázány jednotlivé kulturněhistorické fenomény, např. již zmíněná těžba a zpracování metabazitu, broušení drahých kamenů a zlatnictví, skelná kompozice, turnovská odborná škola, granátový šperk, ad. Na přípravě této expozice pracují všichni odborní pracovníci muzea, jedná se o mezioborový projekt, který by měl dané téma představit v nejširším záběru.

Harmonogram realizace:

2016 – zpracování scénáře nové stálé expozice a stavební studie

2018 – výběrové řízení na projektovou dokumentaci, projektová
2019 – zahájení realizace

3.5.2.3 Výchovně vzdělávací

Aktivity pro školní mládež

MČR Turnov je institucí, která vzhledem k potenciálu své sbírky má mimořádné možnosti edukativní, zejména ve vztahu k dětem a mládeži, ale také v systému celoživotního vzdělávání občanů. Aby byly tyto možnosti optimálně využity, je nezbytné zejména připravit zřetelnější edukativní využití stálých expozic muzea prostřednictvím pracovních listů, zaměřit se na děti a mládež jako cílové skupiny krátkodobých výstav, cíleně informovat školy zaměřením webových stránek muzea, vytvářet nabídku doprovodných programů k výstavám (přednášky, dílny, animační programy, apod.), zvýšit informovanost učitelů o využití sbírek ve výuce daného předmětu prostřednictvím intenzivní komunikace s pedagogickým prostředím. Protože návštěva muzea představuje v neposlední řadě také využití volného času občanů, je nezbytné přijmout taková opatření, aby návštěva byla pro občany nejen užitečná, ale i příjemná, a proto je třeba zejména připravovat doprovodné dětské programy k projektům muzea, podporovat dosavadní úspěšné programy práce s dětmi (animační programy a výtvarné díly na Kamenářském domě), cíleně informovat rodiny s dětmi zaměřením webových stránek muzea, připravovat muzejní programy „na míru“ pro objednané návštěvníky, zajistit kvalitní doprovodné služby pro návštěvníky.

3.5.2.4 Vědecko-výzkumná činnost

Vedle svého klasického muzejního poslání je MČR Turnov v rozsahu svých sbírkových fondů též významnou vědeckou institucí. Vědeckovýzkumná činnost muzea je zaměřena především na zachování a rozvíjení identity Českého ráje a Pojizeří, jeho historii, etnografii, umění, přírodovědu a vlastivědu. Soustavné vědecké bádání v regionu patří ke stěžejním činnostem organizace vzhledem k zachycení identity a vývoje zkoumaného území. Vědeckovýzkumná činnost je prováděna v návaznosti na odborné zaměření jednotlivých pracovníků muzea.

Výzkumná činnost je plánovaná v oborech:

Archeologie

Vedle výkonu archeologické památkové péče v regionu, která tvoří 70 – 80% objemu činnosti archeologického oddělení, bude MČR pokračovat v řešení projektů nadregionálního významu (výzkum těžebních a zpracovatelských areálů z mladší doby kamenné v Jizerských horách, které zásobovaly kamennými nástroji soudobou Evropu nebo využívání skalních dutin v oblasti Českého ráje). Na těchto projektech bude nadále spolupracovat s archeology z hradecké a plzeňské univerzity. Výstupy projektů budou prezentovány formou publikací i výstav.

Etnologie

Vedle zajištění činnosti Regionálního pracoviště pro naplňování Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu se MČR zaměří na terénní a pramenný výzkum tradiční lidové kultury, navazující na program Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu – etnokartografické zpracování výskytu žijících identifikovaných projevů tradiční lidové kultury na území libereckého kraje a na vytvoření informační databáze. Součástí výzkumné činnosti bude digitalizace pramenných materiálů.

Geologie a mineralogie

V oblasti geologie, petrografie, paleontologie a mineralogie v rámci terénního výzkumu průběžně dokumentovat jednotlivé lokality na území Geoparku Český ráj a pořizovat srovnávací materiál ze světových lokalit. Pro sbírkový fond broušené kameny pořizovat vhodný materiál, verifikovat jej pomocí nedestruktivních výzkumných metod a zhotovovat výbrusy. V rámci výzkumů pokračovat ve spolupráci s našimi a zahraničními pracovišti. Moderními analytickými metodami studovat jednotlivé vzorky. Pro uložení muzejních vzorků vytvářet odpovídající zázemí. Výstupy výzkumů jsou zveřejňovány formou odborných i populárních článků workshopů a výstav.

Historie a knihovna

Vědeckovýzkumná činnost v oddělení historických sbírek a knihovny se soustředí dvěma směry. V první řadě na mapování historie, stavebního vývoje a významných osobností města a širšího regionu. V této oblasti probíhá aktivní sběr materiálu a informací. Výsledky jsou znatelné nejen ve sbírkovém fondu muzea, ale formou přednáškové, vzdělávací a publikační činnosti jsou šířeny k veřejnosti. (Příklad témat: Dějiny města, stavební vývoj města, Kamenářství a obchodní styk turnovských kamenářů se zahraničím, významné osobnosti regionu: např. Josef Pekař, Jan Patočka, Jiří Šolc, Josef V. Scheybal, horolezectví). V druhé řadě se vědeckovýzkumná činnost soustředí na práci s rozsáhlými sbírkovými fondy, které oddělení spravuje. Jejich součástí je řada významných celků, a to i nadregionálně. Zpracování každého z nich bývá spojeno s výchovně vzdělávací prezentací veřejnosti (široké i odborné). (Příklad témat: Staré tisky a jejich kompletní katalogizace a dokumentační digitalizace, kramářské tisky – katalogizace a příprava katalogu, rukopisy – digitalizace a přepis). Součástí vědeckovýzkumné práce oddělení bude publikační činnost související s výše zmíněnými tématy.

Historie umění

Výzkumná činnost oboru historie umění se zaměří na dějiny turnovského kamenářství a sklářství se zaměřením ke konkrétním tématům: Odborná šperkařská škola (SUPŠ) a její nejvýraznější osobnosti: Mašek, Karč, Kulhánek, Durych, Tuček, Juna, Bezemek aj., dále na výzkum a dokumentaci současného šperku, dokumentaci regionální šperkařské tvorby. Výstupy výzkumů jsou zveřejňovány formou odborných i populárních článků workshopů a výstav. V oblasti regionálního výtvarného umění se činnosti muzea soustředí na výzkum vlastního fondu a jeho evidenci, přípravu k restaurování nejvýznamnějších děl, publikaci současné regionální tvorby, tvorbu lidových kameníků 19. stol. v Pojizeří v souvislosti se slohovou plastikou 18. století, funerální plastikou 19. a začátku 20. století a na přesah k insitním kameníků 20. století.

Materiální zabezpečení výzkumné činnosti:

Dlouhodobě přetrvávají problémy související s nedostatečnou kapacitou pracovníků, zajišťujících činnost Regionálního pracoviště pro naplňování Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu. Trvale poddimenzován je i přes snahu o restrukturalizaci počet odborných pracovníků zajišťujících záchranné archeologické výzkumy. **Pro optimální správu sbírek a zajištění činnosti Regionálního pracoviště pro naplňování Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu je třeba navýšit stav pracovníků o dvě odborné síly – 1 etnografa a 1 archeologa. Pro zajištění péče o digitalizované sbírky je nutné pořídit úložiště a kvalitní zálohovací systém**

4. Finanční zdroje

Finanční zdroje, z nichž by bylo možné pokrýt rozvoj a záměry kulturních institucí lze rozdělit do několika skupin:

- **Vlastní rozpočet organizací – příspěvek od zřizovatele**
- **Soukromý či neziskový sektor – sponzorské dary či granty nadací**
- **Národní zdroje:** Ministerstvo kultury ČR
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- **Strukturální fondy EU v programovacím období 2014 – 2010 – připravované operační programy:**
 - Integrovaný regionální operační program, prioritní osa 3: zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
 - Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání
 - Operační program životní prostředí
 - Program přeshraniční spolupráce – Cíl 3

5. Koncepční dokumenty a legislativa

5.1 Krajské koncepce:

- *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020*, Rozvojové opatření B.4: Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel (autor: Liberecký kraj; 2007)
- *Program rozvoje Libereckého kraje 2014-2020*, opatření A4.2 Zkvalitnit a rozšířit infrastrukturu a služby cestovního ruchu a zajistit jejich udržitelnost; opatření B4a.1 Udržovat a rozvíjet síť kulturních zařízení v kraji (autor: Liberecký kraj; 2014)
- *Koncepce sbírkotvorné činnosti muzeí zřizovaných Libereckým krajem* (autor: Mgr. Jana Damborská; 2010)
- *Koncepce kultury Libereckého kraje 2004-2008* (autor: Agentura regionálního rozvoje s. r. o., RNDr. Zdeněk Kadlas, Ing. Jaroslav Koreň; 2003)
- *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v regionech Libereckého kraje* (autor: PhDr. Vladimíra Jakoubčová; 2004)
- *Strategie akviziční činnosti Oblastní galerie v Liberci do roku 2020* (autor: Mgr. Jan Randáček; 2012)
- *Koncept činnosti lektorského oddělení oblastní galerie v nové budově bývalých městských lázní* (autor: Mgr. Jan Randáček; 2012)
- *Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji* (autor: Bohemia Discovery s. r. o.; 2003)
- *Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2007-2015 (2020)* (autor: Krajská vědecká knihovna v Liberci; 2007, novelizace 2013)

5.2 Celostátní koncepce:

- *Státní kulturní politika České republiky 2009-2014* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2008)
- *Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007-2013* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2006)
- *Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2011-2015 včetně internetizace knihoven* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2011)
- *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2011)
- *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR na léta 2011-2015* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2011)
- *Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2010-2014* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2010)
- *Koncepce památkové péče v České republice na léta 2011-2016* (autor: Ministerstvo kultury ČR; 2011)

5.3 Legislativa:

- **Zákon č. 122/2000 Sb.**, o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů
- **Vyhláška č. 275/2000 Sb.**, kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů
- **Zákon č. 499/2004 Sb.**, o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů

- **Zákon č. 20/1987 Sb.**, o státní památkové péči
- **Vyhláška č. 66/1988 Sb.**, kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči
- **Zákon č. 257/2001 Sb.**, o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)
- **Vyhláška č. 88/2002 Sb.**, k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)
- **Nařízení vlády č. 288/2002 Sb.**, kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven
- **Zákon č. 121/2000 Sb.**, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

6. Výroční zprávy

Oblastní galerie Liberec:

<http://www.ogl.cz/o-galerii-obecne-informace.php>

Severočeské muzeum v Liberci:

<http://www.muzeumlb.cz/?page=vz>

Krajská vědecká knihovna v Liberci:

<http://www.kvkli.cz/o-knihovne/zakladni-o-knihovne/vyrocni-zpravy.html>

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě:

http://www.muzeumcl.cz/vyrocni_zpravy.html

Muzeum Českého ráje v Turnově:

<http://www.muzeum-turnov.cz/vyrocni-zpravy/>

7. Závěr

Program rozvoje kulturních institucí zřizovaných Libereckým krajem na léta 2014 - 2020 komplexně shrnuje současný stav, všechny aktuální požadavky a rozvojové záměry pěti příspěvkových organizací z oblasti kultury zřizovaných Libereckým krajem. Díky zmapování záměrů a potřeb lze účinně a koncepčně plánovat aktivity v rámci následujícího sedmiletého období, zajistit včasnou přípravu kvalitních projektů a využít pro jejich realizaci finanční zdroje ze strukturální fondů EU či fondů přeshraniční spolupráce.

Program vytyčuje 3 základní prioritní cíle:

- péče o nemovitý majetek včetně využití opatření k energetickým úsporám
- využití sbírkových fondů k expozičním, výstavním a vzdělávacím účelům s použitím moderních prostředků a metod s cílem oslovení široké laické i odborné veřejnosti
- péče o sbírkové fondy včetně zajištění vhodných depozitárních prostor, odborného zpracování a vědecko-výzkumné činnosti

Kulturní instituce v sobě skrývají veliký potenciál, jehož co největší využití je hlavním záměrem Libereckého kraje. Vzhledem k tomu, že zmíněné instituce hospodaří a spravují nemovitý majetek v hodnotě téměř 700 mil. Kč, je jasné, že bez pravidelných investic nelze očekávat jejich další rozvoj. Většina objektů spadá zároveň pod památkovou ochranu, což údržbu prodražuje. Na druhou stranu se jedná o objekty vysoké architektonické hodnoty, které jsou mnohdy samy o sobě nejcennějším výstavním exponátem.

Samostatnou otázkou je i spotřeba energií, která tvoří stále narůstající položku rozpočtů organizací. I zde jsou jedinou cestou šetrné investice, například do repase či výměny oken, které zpravidla zamezí výraznějším únikům tepla.

Dalším klíčovým úkolem kulturních institucí je pomocí zajímavých výstavních projektů a doprovodných kulturních programů oslovovat co nejširší veřejnost. Pozitivním příkladem může být otevření Oblastní galerie v objektu nově rekonstruovaných městských lázní v Liberci. Jen v období od otevření dne 28. 2. do 31. 8. 2014 galerii navštívilo 28 118 návštěvníků. Pro srovnání návštěvnost Oblastní galerie v původním objektu v roce 2012 byla 10 937 návštěvníků, v roce 2013 činila především díky dvěma výjimečným výstavním projektům 18 260 návštěvníků. Z toho jasně plyne, že investice do obnovy a modernizace expozic přináší pozitivní efekt i v oblasti výrazného nárůstu návštěvnosti a obecně zájmu veřejnosti. A zájem veřejnosti o kulturní instituce a jimi spravované cenné kulturní dědictví je i jednou ze stěžejních priorit Libereckého kraje.

Z výše uvedených koncepčních materiálů jednotlivých kulturních institucí vyplývají hlavní priority pro léta 2014 – 2020, aby byly naplněny výše uvedené prioritní cíle:

- **Krajská vědecká knihovna v Liberci a Oblastní galerie v Liberci** mají technické zázemí sanováno a kromě běžné údržby (v případě Krajské vědecké knihovny i větší opravy) se soustřeďují na vzdělávací programy a projekty, modernizaci technického vybavení a jeho doplňování i akviziční a vědeckovýzkumnou činnost.
- **Severočeské muzeum v Liberci a Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě** stojí před řešením nevyhovujícího stavebně-technického stavu budov a zásadní modernizací expozic, které již neodpovídají současným trendům a potřebám. Jedinečnou příležitostí pro realizaci těchto záměrů se jeví příslušné priority IROP.

V aktuální verzi dokumentu patří prezentace muzejních sbírek mezi jednu z priorit pro období let 2014 – 2020. Prozatím jsou v návrhu IROP mezi možnými žadateli uvedena i krajská muzea. Úkolem Libereckého kraje je, aby byla tato možnost pro krajská muzea v programu zachována a následně využita.

- **V Muzeu Českého ráje v Turnově** byly objekty v minulosti průběžně rekonstruovány a díky programům EU byla vybudována Klenotnice a Kamenářský dům. Prioritou pro následující období je vybudování horolezecké expozice, která by byla jedinečná v rámci České republiky. V září až říjnu 2014 budou dopracovány studie a bezprostředně by mělo navázat zpracování potřebné projektové dokumentace. V polovině roku 2015 je již možné očekávat vyhlášení prvních výzev programu přeshraniční spolupráce. Muzeum Českého ráje má na německé straně partnera, se kterým na tomto záměru dlouhodobě spolupracuje. V případě získání dotace by realizace mohla proběhnout již v roce 2016.

Aby bylo možné usilovat v příštích letech o finanční prostředky z programů EU, je nutné pro roky 2014 – 2015 (popř. i pro rok 2016) vyčlenit z rozpočtu Libereckého kraje finanční prostředky na zpracování potřebných projektových dokumentací, bez nichž nelze o investiční prostředky žádat.